

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
TECHNICKÁ FAKULTA

2133242

DIPLOMOVÁ PRÁCA

2010

Bc. Denis Škvarenina

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
TECHNICKÁ FAKULTA

**ORGANIZÁCIA PREVENTÍVNYCH A OCHRANNÝCH
SLUŽIEB BOZP POSKYTOVANÝCH VO VYBRANOM
VÝROBNOM PODNIKU**

Diplomová práca

Študijný program:	Spôľahlivosť a bezpečnosť technických systémov
Študijný odbor:	Kvalita produkcie
Školiace pracovisko:	Katedra stavieb
Školiteľ:	Ing. Miroslav Žitňák, PhD.
Konzultant: (nepovinný)	doc. Ing. Štefan Pogran, CSc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaný Denis Škvarenina vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Organizácia preventívnych a ochranných služieb BOZP poskytovaných vo vybranom výrobnom podniku“ vypracoval samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 15. apríl 2010

.....

Abstrakt

ŠKVARENIA, Denis: Organizácia preventívnych a ochranných služieb BOZP poskytovaných vo vybranom výrobnom podniku. /Diplomová práca/ Denis Škvarenina. – Slovenská Poľnohospodárska Univerzita v Nitre. Technická fakulta, katedra stavieb. – Školiteľ: Ing. Miroslav Žitňák, PhD.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v podniku je hlavnou úlohou zisťovať ohrozenia a nebezpečenstvá, monitorovať zistené skutočnosti a v čo najväčšej miere ich eliminovať. Diplomová práca v úvode rieši všeobecný pohľad na danú tematiku preventívnych a ochranných služieb poskytovaných zamestnávateľovi spracovaním odbornej literatúry. Ďalšou časťou práce je vytipovanie určitého výrobného podniku. Následne sme vypracovali a zaviedli politiku BOZP do procesu výroby. Na základe osobného kontaktu so zamestnancami a nimi vyplnenými dotazníkmi sme zisťovali ich celkovú informovanosť o BOZP. Na koniec sme si vytipovali určité pracovné procesy na ktorých sme hodnotili riziko.

Kľúčové slová: Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Bezpečnostnotechnická služba. Pracovná zdravotná služba. Autorizovaný bezpečnostný technik. Nebezpečenstvo. Ohrozenie. Riziko.

Abstract

The safety and health at work in the enterprise is a major task to identify hazards and risks, monitor, and the facts as far as possible eliminate them. Thesis in the introduction deals with the general view of the theme of preventive and protective services provided by the employer processing literature. Another part is the identification of a manufacturing company. Consequently, we formulate and implement health and safety policy in the manufacturing process. On the basis of personal contact with employees and their completed questionnaires, we measured their overall awareness of OSH. At the end, we identify possible specific business processes on which we assess risk.

Keywords: Health and safety at work. Safety Technical service. Working Health Service. Authorized security personnel. Danger. Threat. Risk.

Obsah

Úvod	8
1 Prehľad súčasného stavu danej problematiky	10
1.1 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci ako súčasť ochrany práce	10
1.2 Všeobecný pohľad na zákon o BOZP	11
1.3 Vymedzenie pojmov	12
1.4 Definovanie preventívnych a ochranných služieb	14
1.5 Bezpečnostnotechnická služba	14
1.5.1 Výkon bezpečnostnotechnickej služby	15
1.5.2 Bezpečnostnotechnická služba	16
1.5.3 Vydávanie oprávnenia na výkon BTS	18
1.5.4 Preukázanie splnenia ustanovených podmienok	20
1.5.5 Odobratie oprávnenia	23
1.6 Bezpečnostný technik	24
1.7 Autorizovaný bezpečnostný technik	26
1.8 Pracovná zdravotná služba	29
1.8.1 Medzinárodné súvislosti	30
1.8.2 Osoby oprávnené vykonávať pracovnú zdravotnú službu	31
1.8.3 Spôsob zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby	32
2 Cieľ práce	34
3 Metodika práce	35
4 Vlastná práca	37
4.1 Informácie o spoločnosti	37
4.2 Politika BOZP	39
4.2.1 Zvyšovanie úrovne bezpečnosti práce	39
4.2.2 Organizácia BOZP	40
4.2.3 Plánovanie prostriedkov na ochranu zdravia	40
4.2.4 Analýza úrazovosti a eliminácia úrazov	40
4.2.5 Eliminácia rizík	41
4.2.6 Kontrola na všetkých stupňoch	41
4.2.7 Prevencia pracovných rizík a chorôb z povolania	42
4.2.8 Koordinácia	42
4.2.9 Vzdelávanie zamestnancov v oblasti BOZP	43

4.2.10 Realizácia navrhnutých opatrení	43
4.2.11 Zodpovednosť a termíny	43
4.3 Vyhodnotenie dotazníka pre zamestnancov	50
4.4 Hodnotenia rizík vyplývajúcich z pracovného procesu	59
5 Diskusia	72
6 Záver	74
Zoznam použitej literatúry	76
Zoznam príloh	78

Zoznam skratiek

BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

PZS – pracovná zdravotná služba

BTS – bezpečnostnotechnická služba

ABT – autorizovaný bezpečnostný technik

Z. z – zbierka zákonov

MPSVaR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

NV – nariadenie vlády

NIP – Národný inšpektorát práce

STN – Slovenské technické normy

Úvod

Politické a hospodárske zmeny začiatkom 90. rokov priniesli obrovský rozmach živnostenského podnikania a vznik veľkého počtu malých a stredných podnikov. Ich snaha uplatniť sa na trhu aj za cenu nedodržiavania bezpečnostných predpisov, no niekedy púha neznalosť bezpečnostných zásad viedla často k vážnym následkom vo forme pracovných úrazov. Na Slovensku zomrie pri práci v dôsledku pracovného úrazu ročne okolo 100 ľudí. Asi 200 pracovníkov sa zraní ťažko, ostatných úrazov sa stane okolo 17 tisíc.

Právo na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci zamestnancov zaručuje Ústava Slovenskej republiky. Problematika bezpečnosti a ochrany zdravia má medzinárodný rozmer. Slovenská republika je viazaná medzinárodnými zmluvami a dohovormi Medzinárodnej organizácie práce a smernicami Rady Európy.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci sa týka nielen zamestnávateľov, ale aj všetkých zamestnancov. Svojou úzkou spoluprácou na poli bezpečnosti sú schopný vytvoriť priaznivé pracovné prostredie, ktorého výsledkom je celkové zníženie nákladov. Hlavnou úlohou je v organizácií sledovať a vyhodnocovať ohrozenia, nebezpečenstvá a riziká. Ich následným odstránením, prípadne ich elimináciou v čo najväčšej miere vzniká predpoklad dobre fungujúceho podniku bez úrazov, úrazov s trvalými následkami a chorôb z povolania. Preventívne a ochranné služby poskytované zamestnávateľom sú odborné služby, ktoré súvisia s výberom, organizovaním a vykonávaním odborných úloh pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, predovšetkým s prevenciou rizík vrátane psychosociálnych rizík a ochranou pred nimi. Na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb slúžia bezpečnostnotechnická služba a pracovná zdravotná služba. Ich služby by mali zabezpečovať zamestnávatelia v súvislosti s prevenciou, hodnotením rizík a ich následným odstraňovaním. Nie vždy sú zamestnávatelia ochotní spolupracovať s poskytovateľmi týchto služieb z dôvodu zvýšených nákladov na realizáciu odstránenia negatívnych vplyvov ohrozujúcich zdravie, bezpečnosť a hlavne život zamestnancov.

Prvá časť mojej práce je teoretického charakteru spracovaná za pomoci odbornej literatúry. Sú v nej vymenované základné prepisy pôsobiace v oblasti BOZP, vysvetlené najčastejšie používané pojmy zo zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, zo súvisiacich predpisov a nariadení vlády SR. Taktiež tam podľa zákona o BOZP všeobecne popisujem preventívne a ochranné služby.

Druhá časť práce je zameraná na konkrétny výrobný podnik. Úvodom som spracoval všeobecné informácie o spoločnosti, ďalej som pokračoval vypracovaním politiky BOZP, vypracovaním a následným grafickým zhodnotením dotazníka a vypracovaním rizík vyplývajúcich z pracovného procesu.

1 Prehľad súčasného stavu danej problematiky

Proces riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci možno definovať ako postupnosť krokov, ktoré majú zabezpečiť systematické dodržiavanie právnych predpisov a ostatných predpisov a udržiavanie pracovnej disciplíny zamestnancov.

1.1 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci ako súčasť ochrany práce

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (ďalej len BOZP) to nie je len proti úrazová prevencia. BOZP je relatívne zložitý mechanizmus, postavený na množstve právnych predpisov, zasahujúci rôznovedné oblasti. Kladie nároky aj na organizáciu riadenia. V súčasnosti už BOZP znamená viac, ako len prevenciu proti úrazom a haváriám. Zahŕňa všetky stránky ochrany zamestnancov súvisiace s prácou - napríklad fyzickú a psychickú pohodu, sociálnu ochranu, pracovné podmienky, pracovné vzťahy, hygienické podmienky, sociálne vybavenie pracovísk a pod. (14, s. 4).

V dnešných ekonomických podmienkach je náročné dať do súladu všetky aspekty fungovania podniku, či firmy. Avšak jednou z priorít spoločnosti by mala byť bezpečná a hygienicky nezávadná práca jej zamestnancov, aby nedošlo k ich stratám na zdraví a životoch. Z uvedených dôvodov ochrana práce sa stáva neoddeliteľnou súčasťou riadiacej, výrobnéj a kontrolnej činnosti na všetkých stupňoch riadenia.

Nemožno hovoriť o dobrom podniku, ktorý nevenuje dostatočnú pozornosť otázkam bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Ak hovoríme o ekonomike – prosperite firmy, musíme zároveň hovoriť aj o otázkach bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov.

O tom, že je potrebné venovať oblasti starostlivosti o zamestnancov väčšiu pozornosť, svedčia aj údaje o vývoji pracovnej úrazovosti. Ročne eviduje Národný inšpektorát práce Slovenskej republiky okolo 30 - tisíc pracovných úrazov. Samozrejme, ak sa zistí, že pracovný úraz vznikol v dôsledku neplnenia si povinnosti zo strany zamestnávateľa, tak ekonomické následky znáša on. Tam sa už dostáva ekonomika do celkom inej polohy a o mene firmy ani nehovoríac.

Prax potvrdzuje, že aj v menších organizáciách je vhodné vytvárať funkcie bezpečnostného technika, pretože ide o problematiku, ktorú vedúci pracovníci spravidla nie sú schopní obsiahnuť popri zabezpečovaní hospodárskych, prevádzkových a iných.

System ochrany práce zahrňuje predovšetkým oblasť prevencie a výchovy k bezpečnej práci a k zaisteniu kvalitných podmienok ochrany zdravia pri práci a systém zaistenia bezpečnosti a spoľahlivosti strojov, zariadení a technológií.

Aplikáciou všeobecne záväzných predpisov v oblasti ochrany práce (v konkrétnych podmienkach právnických osôb alebo fyzických osôb, ktoré zamestnávajú iné fyzické osoby v pracovnoprávnom vzťahu resp. v obdobnom pracovnom vzťahu) je zaistenie bezpečnej nezávadnej práce zamestnancov (24).

1.2 Všeobecný pohľad na zákon o BOZP

Zákon o BOZP vytvára právnu základňu pre zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v súlade s princípmi Európskej únie. Ustanovuje všeobecné zásady prevencie, základné podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na vylúčenie rizík a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce. Vzťahuje sa na zamestnávateľov a zamestnancov vo všetkých odvetviach výrobnjej sféry a nevýrobnjej sféry.

Zákon o BOZP kladie dôraz na uplatňovanie systémových podporných prvkov, ktorými sú inštitúty:

- zástupca zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,
- komisia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- preventívne a ochranné služby, ktorými sú bezpečnostno-technická služba a pracovná zdravotná služba.

Novým inštitútom v zákone sú preventívne ochranné služby, ktorých poslaním je organizovať a vykonávať odborné úlohy pre zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb, ktorými sú bezpečnostnotechnická služba a pracovná zdravotná služba, je zamestnávateľ povinný určiť dostatočný počet odborných zamestnancov, ktorí sú s ním v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu. Zamestnávateľ, ktorý vykonáva preventívne a ochranné

služby vlastnými odbornými zamestnancami musí byť primerane technicky a prístrojovo vybavený potrebnými pracovnými prostriedkami.

Určuje tiež podmienky na vydávanie a odoberanie oprávnení na výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce. Obsahuje aj ustanovenia, ktoré splnomocňujú na vydanie ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo zdravotníctva SR a Štatistický úrad SR. Tieto predpisy podrobnejšie upravujú podmienky a požiadavky špecifických oblastí pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Táto oblasť nie je na požadovanej úrovni a v mnohých organizáciách je značne zanedbaná. Spôsobené to je hlavne strachom zamestnávateľov a organizácií zo zvýšenia nákladov, pričom práve preventívne a ochranné služby náklady v celkovom dôsledku šetria.

1.3 Vymedzenie pojmov

Zamestnávateľ je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá:

- a) zamestnáva fyzickú osobu v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu,
- b) uskutočňuje praktické vyučovanie žiakov učilišťa, žiakov odborného učilišťa, žiakov strednej školy a študentov vysokej školy (2, § 3, písm. a).

Zamestnanec je:

- a) fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávnom vzťahu alebo v obdobnom pracovnom vzťahu vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu podľa jeho pokynov za mzdu alebo za odmenu,
- b) žiak učilišťa, žiak odborného učilišťa, žiak strednej školy pri praktickom vyučovaní a študent vysokej školy pri praktickej výučbe (2, § 3, písm. b).

Osobitné skupiny zamestnancov sú tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode, dojčiace ženy, mladiství a zamestnanci so zdravotným postihnutím (2, § 3, písm. c).

Prevenia je systém opatrení plánovaných a vykonávaných vo všetkých oblastiach činnosti zamestnávateľa, ktoré sú zamerané na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce, a určenie postupu v prípade bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia zamestnanca (2, § 3, písm. d).

Nebezpečenstvo je stav alebo vlastnosť faktora pracovného procesu a pracovného prostredia, ktoré môžu poškodiť zdravie zamestnanca (2, § 3, písm. e).

Ohrozenie je situácia, v ktorej nemožno vylúčiť, že zdravie zamestnanca bude poškodené (2, § 3, písm. f).

Riziko je pravdepodobnosť vzniku poškodenia zdravia zamestnanca pri práci a stupeň možných následkov na zdraví (2, § 3, písm. g).

Neodstrániteľné nebezpečenstvo je také nebezpečenstvo, ktoré podľa súčasných vedeckých a technických poznatkov nemožno vylúčiť ani obmedziť (2, § 3, písm. h).

Neodstrániteľné ohrozenie je také ohrozenie, ktoré podľa súčasných vedeckých a technických poznatkov nemožno vylúčiť ani obmedziť (2, § 3, písm. i).

Nebezpečná udalosť je udalosť, pri ktorej bola ohrozená bezpečnosť alebo zdravie zamestnanca, ale nedošlo k poškodeniu jeho zdravia (2, § 3, písm. j).

Bezpečnosť technického zariadenia je stav technického zariadenia a spôsob jeho používania, pri ktorom nie je ohrozená bezpečnosť a zdravie zamestnanca. Bezpečnosť technického zariadenia je neoddeliteľnou súčasťou bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (2, § 3, písm. k).

Ťažká ujma na zdraví je vážna porucha zdravia alebo vážne ochorenie, a to:

- a) zmrzačenie,
- b) strata alebo podstatné zníženie pracovnej spôsobilosti,
- c) ochromenie údu,
- d) strata alebo podstatné oslabenie funkcie zmyslového ústrojenstva,
- e) poškodenie dôležitého orgánu,
- f) zohyzdenie,

- g) vyvolanie potratu alebo usmrtenie plodu, alebo
- h) mučivé útrapy (2, § 3, písm. l).

1.4 Definovanie preventívnych a ochranných služieb

Preventívne a ochranné služby sú odborné služby poskytované zamestnávateľovi, ktoré súvisia s výberom, organizovaním a vykonávaním odborných úloh pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, predovšetkým s prevenciou rizík vrátane psychosociálnych rizík a ochranou pred nimi(2, § 21, ods. 1).

Na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb, ktorými sú bezpečnostnotechnická služba a pracovná zdravotná služba, je zamestnávateľ povinný určiť dostatočný počet odborných zamestnancov, ktorí sú s ním v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu. Zamestnávateľ, ktorý vykonáva preventívne a ochranné služby vlastnými odbornými zamestnancami, musí byť primerane technicky a prístrojovo vybavený potrebnými pracovnými prostriedkami(2, § 21, ods. 2).

Ak zamestnávateľ so zreteľom na veľkosť organizácie, počet zamestnancov, pracovné podmienky, rozsah, charakter a rozloženie nebezpečenstiev a z nich vyplývajúcich rizík, nemá dostatok odborných zamestnancov, je povinný zmluvne dohodnúť vykonávanie preventívnych a ochranných služieb dodávateľským spôsobom s jednou fyzickou osobou alebo s viacerými fyzickými osobami, ktoré sú podnikateľmi, alebo s právnickými osobami a ktoré sú oprávnené na výkon preventívnej a ochrannej služby pri práci(2, § 21, ods. 3).

Bezpečnostnotechnickú službu alebo pracovnú zdravotnú službu môže dodávateľským spôsobom vykonávať len fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, alebo právnická osoba, ak majú na výkon bezpečnostnotechnickej služby oprávnenie vydané Národným inšpektorátom práce a na výkon pracovnej zdravotnej služby oprávnenie vydané Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, je oprávnená osobne vykonávať bezpečnostnotechnickú službu dodávateľským spôsobom bez tohto oprávnenia, ak je bezpečnostným technikom alebo autorizovaným bezpečnostným technikom (2, § 21, ods. 8).

1.5 Bezpečnostnotechnická služba

Bezpečnostnotechnická služba poskytuje zamestnávateľovi poradenské služby v oblasti odborných, metodických, organizačných, kontrolných, koordinačných, vzdelávacích úloh a iných úloh pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, najmä z hľadiska primeranosti pracovných priestorov a stavieb, pracovných procesov a pracovných postupov, pracovných prostriedkov a iných technických zariadení, pracovného prostredia a ich technického, organizačného a personálneho zabezpečenia. Bezpečnostnotechnická služba primerane plní úlohy ustanovené v § 26 a v záujme optimalizácie pracovných podmienok ovplyvňuje postoje zamestnávateľa, vedúcich zamestnancov a zamestnancov k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (2, § 22, ods. 1).

Úlohy bezpečnostnotechnickej služby vykonáva bezpečnostný technik a autorizovaný bezpečnostný technik a podľa potreby aj iný odborník na prevenciu a ochranu v špecifickej oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (2, § 22, ods. 2).

Bezpečnostnotechnická služba v záujme optimalizácie pracovných podmienok ovplyvňuje nielen postoje zamestnávateľa, ale aj vedúcich zamestnancov a zamestnancov k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (23).

1.5.1 Výkon bezpečnostnotechnickej služby

Bezpečnostnotechnická služba vykonáva nasledujúce činnosti:

- vypracovanie pravidiel a pokynov na zaistenie BOZP (interné smernice, dopravnoprevádzkový predpis, ...),
- vykonávanie previerok stavu BOZP na všetkých pracoviskách organizácie v lehotách stanovených v právnych predpisoch alebo v interných smerniciach (kontrola pracovísk, strojov, nástrojov, zariadenia, budov, dopravných ciest z hľadiska bezpečnosti, kontrola dodržiavania právnych a interných predpisov na zaistenie bezpečnosti práce a ochrany zdravia, ...),
- vypracovanie zoznamu pre poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- vedenie evidencie pracovných úrazov, chorôb z povolania, havárií a porúch technických zariadení,
- vedenie príslušnej dokumentácie BOZP tak, aby bola v súlade so skutočným stavom,

- predkladanie pravidelných informácií klientovi o stave a vývoji BOZP na pracoviskách.

Súčasťou tejto činnosti je neustále sledovanie legislatívnych zmien a ich zapracovávanie do dokumentácie a do celého systému zákazníka na zabezpečenie BOZP (23).

Úlohy bezpečnostnotechnickej služby vykonáva bezpečnostný technik a autorizovaný bezpečnostný technik a podľa potreby aj iný odborník na prevenciu a ochranu v špecifickej oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci(2, § 22, ods. 2).

1.5.2 Bezpečnostnotechnická služba

Je odborná služba, ktorá poskytuje zamestnávateľom poradenstvo pri zaisťovaní BOZP, a to najmä z hľadiska primeranosti priestorov a stavieb, pracovných procesov a pracovných postupov, pracovných prostriedkov a iných technických zariadení a pracovného prostredia (2, § 22, ods. 1).

Činnosť bezpečnostnotechnickej služby sa dotýka celého komplexu úloh súvisiacich so starostlivosťou o bezpečnosť a zdravie zamestnanca, vrátane úloh, ktoré pre zamestnávateľa zabezpečuje predovšetkým pracovná zdravotná služba.

Bezpečnostnotechnická služba sa podieľa napr. na zisťovaní nebezpečenstiev a hodnotení rizík, ktoré ohrozujú zdravie zamestnancov pri práci, dohliada na faktory pracovného prostredia a stav pracovných podmienok, pričom sa zameriava najmä na odhaľovanie, resp. odstraňovanie možných technických príčin vzniku pracovných úrazov a chorôb z povolania.

Zloženie tímu bezpečnostnotechnickej služby a včlenenie tohto útvaru do organizačnej štruktúry podniku je v kompetencii zamestnávateľa. Pri určovaní počtu bezpečnostných technikov však musí prihliadať na predpismi stanovený maximálny počet zamestnancov pripadajúcich na jedného bezpečnostného technika (600), resp. autorizovaného bezpečnostného technika (400). Funkciu bezpečnostného technika je možné kumulovať s inými obdobnými funkciami, v prípade autorizovaného bezpečnostného technika iba s funkciou koordinátora bezpečnosti alebo technika požiarnej ochrany. Z hľadiska organizačnej štruktúry je vhodným riešením začlenenie bezpečnostnotechnickej služby pod

riadenie vrcholovým manažmentom. Činnosť bezpečnostného technika môže vykonávať iba osoba, ktorá spĺňa stanovené kvalifikačné podmienky.

Bezpečnostný technik musí mať aspoň úplné stredné vzdelanie, a pokiaľ nezískal odbornosť v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v rámci štúdia, musí absolvovať odbornú prípravu a získať osvedčenie o odbornej spôsobilosti bezpečnostného technika u právnickej osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany práce.

Autorizovaný bezpečnostný technik musí byť držiteľom osvedčenia o odbornej spôsobilosti autorizovaného bezpečnostného technika, ktoré môže získať bezpečnostný technik po absolvovaní požadovanej odbornej praxe a vykonaní predpísanej odbornej skúšky alebo fyzická osoba, ktorá počas stanovenej doby vykonávala v štátnej správe odbornú činnosť na úseku BOZP.

Osvedčenie o odbornej spôsobilosti oprávňuje bezpečnostného technika, resp. autorizovaného bezpečnostného technika vykonávať pre zamestnávateľov bezpečnostnotechnickú službu, a to aj dodávateľským spôsobom. Iná fyzická osoba (podnikateľ) alebo právnická osoba môže podnikáť v tejto oblasti iba na základe oprávnenia. Zamestnávateľ, resp. štatutárny orgán zamestnávateľa, môže na svojich pracoviskách vykonávať odborné úlohy bezpečnostného technika a autorizovaného technika aj osobne, ak je na ich plnenie odborne spôsobilý (tzn. má príslušné odborné vzdelanie alebo absolvoval predpísanú odbornú prípravu z BOZP) a zamestnáva menej ako 19 zamestnancov, resp. menej ako 5 zamestnancov ak vykonáva činnosti s vyšším rizikom.

Požiadavka na povinné zabezpečenie odborného plnenia úloh zamestnávateľa na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bola uplatnená v legislatíve SR v r. 1996 a vyplynula z pretrvávajúcich nedostatkov pri zaisťovaní ochrany zamestnancov v pracovnom procese zo strany zamestnávateľov. Povinné zriadenie funkcie bezpečnostného technika sa však vyžadovalo už aj v minulosti. Ministerstvo práce a sociálnej starostlivosti vydalo v roku 1948 prvé rámcové smernice pre činnosť bezpečnostných technikov. Povinnosť ustanoviť kvalifikovaného bezpečnostného technika bola v ČSR stanovená najprv v banských závodoch. Všeobecnú povinnosť ustanoviť bezpečnostných technikov po dohode s jednotnou odborovou organizáciou (ako orgánom dozoru) uložil vedúcim podnikov (závodov) zákon o bezpečnosti pri práci vydaný v r. 1951. V priebehu päťdesiatych rokov postavenie bezpečnostných technikov v podniku

postupne upadalo, z úsporných dôvodov boli funkcie bezpečnostného technika často kumulované, v súvislosti s organizačnými zmenami v riadení národného hospodárstva dochádzalo k zrušovaniu osvedčených funkcií bezpečnostných technikov na vyšších riadiacich orgánoch, aj v podnikoch a závodoch. Nový zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci z r.1961 a následne aj vykonávacie nariadenie vlády k Zákonníku práce z r. 1965 už neurčovali povinnosť, len ponechali možnosť ustanoviť kvalifikovaných pracovníkov (revíznych technikov, žeriavových referentov, odborných referentov) na plnenie povinností súvisiacich so zabezpečením bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Uvedené zmeny v legislatíve spôsobili, že v mnohých podnikoch úlohy na úseku BOZP zabezpečovali len pracovníci vo vedúcich funkciách. Prax ukázala, že vedúci zamestnanci pri plnení hospodárskych úloh v mnohých prípadoch opomínajú zohľadňovať požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, resp. nemajú dostatok vedomostí o tom, aké úlohy majú v záujme ochrany zamestnancov plniť a ako ich majú zabezpečiť. Zároveň sa v dôsledku technického rozvoja a vývoja v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zvýšili nároky na odbornosť zamestnancov, ktorí zabezpečujú úlohy na tomto úseku. Opätovne sa preukázala nevyhnutnosť riešiť problematiku bezpečnosti a zdravia pri práci prostredníctvom odborníkov poskytujúcich bezpečnostnotechnické služby (15, 572 s.).

1.5.3 Vydávanie oprávnenia na výkon BTS

Vydanie oprávnenia na vykonávanie BTS dodávateľským spôsobom je podmienené:

- a) doručením písomnej žiadosti NIP,
- b) preukázaným splnením zákonom ustanovených podmienok,
- c) overením plnenia týchto podmienok zo strany NIP,
- d) vydávaním oprávnenia na vykonávanie BTS.

Žiadosť o vydanie oprávnenia na výkon BTS sa doručuje písomne na adresu:

Národný inšpektorát práce

Masarykova 10

040 01 Košice

Podľa § 21 ods. 9 zákona o BOZP žiadosť musí obsahovať najmä:

- a. druh činnosti, ktorú chce žiadateľ vykonávať (vykonávanie BTS),
- b. názov subjektu, (obchodné meno, právnu formu ak ide o právnickú osobu a meno, priezvisko a bydlisko ak ide o fyzickú osobu, podnikateľa),
- c. sídlo žiadateľa,
- d. identifikačné číslo (IČO), ak bolo pridelené.

Súčasťou písomnej žiadosti je:

- doklad o zaplatení správneho poplatku
- výpis z obchodného registra alebo živnostenský list,
- doklady, ktorými žiadateľ o oprávnenie preukáže, že na výkon BTS,
 - a. má odborných zamestnancov, s ktorými má uzatvorený pracovný pomer,
 - b. má vypracované pracovné postupy na vykonávanie jednotlivých odborných činností a primerané organizačné zabezpečenie na ich vykonávanie,
 - c. má primerané pracovné priestory (žiadateľ preukáže, že má vlastné priestory, prípadne ich má zabezpečené zmluvne),
 - d. je primerane technicky a prístrojovo vybavený (napríklad prístup k platným právnym normám, STN, prístup na internet, počítač, programové vybavenie na posudzovanie rizík a pod.),
 - e. je nezávislý pri vykonávaní odborných činností vo vzťahu k zamestnávateľom (čestné vyhlásenie žiadateľa).

Žiadosť musí obsahovať aj súhlas na spracovanie osobných údajov podľa zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Kópie dokladov, napríklad doklad o oprávnení na podnikanie, vzdelaní, odbornej spôsobilosti a dohody s inými subjektmi nemusia byť úradne overené, postačujúce sú fotokópie (17).

1.5.4 Preukázanie splnenia ustanovených podmienok

Doklady, ktorými žiadateľ o oprávnenie preukáže, že na výkon BTS má odborných zamestnancov s ktorými má uzatvorený pracovný pomer sú:

1. zoznam odborných zamestnancov, bezpečnostných technikov, autorizovaných bezpečnostných technikov, prípadne podľa potreby iných odborníkov na prevenciu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, s osobnými údajmi (dátum narodenia, miesto bydliska),
2. osvedčenia o odbornej spôsobilosti BT, ABT,
3. doklady o odbornej spôsobilosti iných odborníkov (osvedčenia o odbornej spôsobilosti vydané oprávnenou právnickou osobou, osvedčenia o odbornej spôsobilosti vydané osobou oprávnenou na výchovu a vzdelávanie, iné doklady o odbornej spôsobilosti, vysvedčenia, potvrdenia o absolvovaní odborných kurzov (17).

Doklady, ktorými žiadateľ o oprávnenie preukáže, že pre poskytovanie BTS má vypracované pracovné postupy pre služby, ktoré bude poskytovať v oblasti:

- odbornej,
- organizačnej,
- kontrolnej,
- koordinačnej,
- vzdelávacej (na základe vlastného oprávnenia alebo dodávateľským spôsobom podľa § 27 zákona o BOZP)

z hľadiska pracovných priestorov a stavieb, pracovných procesov, technických zariadení, vyhradených technických zariadení a pracovného prostredia, vrátane ich technického, organizačného a personálneho zabezpečenia(17).

Je potrebné, aby žiadateľ mal vypracované postupy na činnosti vyplývajúce zo zákona o BOZP, nariadení vlády SR a ostatných predpisov na zaistenie BOZP (EN, STN) najmä opis pracovných postupov pri zahájení činnosti BTS (prvý vstup do firmy -získavanie informácií o subjekte, o jeho činnosti, vyhodnotení získaných informácií, prípadne

formou dotazníkov pre zamestnancov, pohovory so zamestnancami) a postupov týkajúcich sa:

- zisťovania nebezpečenstiev a ohrození, posudzovania rizík a plánovania opatrení na ich odstránenie alebo zníženie na akceptovateľnú úroveň so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce v súlade s platnými predpismi na zaistenie BOZP (použité metódy a ich vyhodnotenie napríklad pri nahradzovaní namáhavých a jednotvárných prác, prác v zdraví škodlivom a nebezpečnom pracovnom prostredí), je potrebné zaoberať sa pravidelnosťou prehodnocovania tohto dokumentu so zreteľom na veľkosť organizácie, počet zamestnancov, pracovné podmienky a rozloženie nebezpečenstiev a z nich vyplývajúcich rizík,

- riešenia a zabezpečenia predpísaných prehliadok a skúšok technických a vyhradených technických zariadení, pracovných prostriedkov, plánovania opráv a údržby (napríklad spracovanie zoznamu technických a vyhradených technických zariadení, pracovných prostriedkov, harmonogram odborných prehliadok a skúšok, ďalšie dôležité skutočnosti),

- zabezpečenia, aby chemické faktory, fyzikálne faktory, biologické faktory, faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž a sociálne faktory neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov, (vypracovanie posudku o riziku, meranie škodlivých faktorov, spolupráca s pracovnou zdravotnou službou), postup musí byť konkretizovaný v časti zodpovednosti za konkrétne zabezpečenie, pravidelnosti vykonávania kontrol, sledovania postupov so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce, postup musí byť konkretizovaný predovšetkým vo vstupných informáciách, na základe ktorých bude zamestnávateľ (BTS) vychádzať pri riešení problematiky,

- vypracovania havarijných plánov a opatrení proti vzniku havárií so zreteľom na priestory, kde sa používajú alebo skladujú nebezpečné látky alebo sa používajú technológie a zariadenia, pri ktorých zlyhaní môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia väčšieho počtu zamestnancov, iných fyzických osôb a k ohrozeniu okolia, v priestoroch, kde sa nachádzajú osobitné nebezpečenstvá a nebezpečenstvá, ktoré môžu bezprostredne a vážne ohroziť život a zdravie zamestnancov,

- bezpečných pracovných postupov,

- vydávania interných predpisov a pokynov na zaistenie BOZP, najmä určovania a zabezpečovania ochranných opatrení, ktoré sa musia vykonať a ak je to potrebné, určovať a zabezpečovať ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať vrátane riešenia bezpečnostných prestávok, zákazu fajčenia, pitného režimu a iné (konkrétny postup pri ich vydávaní a aktualizovaní),
- vypracovania návrhu koncepcie politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a programu jej realizácie, obsahujúcu najmä zásadné zámery ktoré sa majú dosiahnuť, najmä postup, prostriedky a spôsob vykonania, pravidelnosť hodnotenia a aktualizovania, spôsob spolupráce s nadriadenými a vedúcimi zamestnancami a spôsob kontroly plnenia politiky BOZP, metódy, ako zamestnávateľ spolupracuje so zamestnancami, zástupcami zamestnancov,
- vypracovania a aktualizovania zoznamu prác a pracovísk,
 - 1) zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,
 - 2) spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
 - 3) zakázaných mladistvým zamestnancom, pravidelnosť hodnotenia a aktualizovania, spôsob spolupráce s nadriadenými a vedúcimi zamestnancami a spôsob kontroly plnenia politiky BOZP, metódy, ako zamestnávateľ spolupracuje so zamestnancami, zástupcami zamestnancov,
- vedenia a uschovávanie predpísanej dokumentácie, záznamov a evidencie súvisiacej s BOZP, pravidelnosť sledovania zmien a ich formy,
- zaradovania zamestnancov na výkon práce so zreteľom na ich zdravotný stav, schopnosti a ich vek, kvalifikačné predpoklady a odbornú spôsobilosť podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP a nedovoliť, aby vykonávali práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu, schopnostiam a veku, kvalifikačné predpoklady a odbornú spôsobilosť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP,

- spolupráce s pracovnou zdravotnou službou a vykonávania zdravotného dohľadu, vrátane preventívnych prehliadok v pravidelných intervaloch s ohľadom na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku, ako aj vtedy, ak o to zamestnanec požiada,
 - informácií a pokynov na zaistenie BOZP platné pre zamestnancov iného zamestnávateľa, ktorí budú vykonávať práce na jeho pracoviskách a v jeho priestoroch, o spôsoboch, ako sa zamestnávateľ bude starať o BOZP všetkých osôb, ktoré sa nachádzajú s jeho vedomím na jeho pracoviskách alebo v jeho priestoroch,
 - povinností zamestnávateľa pri bezprostrednom a vážnom ohrození života alebo zdravia,
 - o vykonávaní kontrolnej činnosti zamestnávateľa v spolupráci s BTS, pravidelnosť, spôsob kontrol, výstupné materiály, odstraňovanie zistených nedostatkov, zodpovedné osoby zamestnávateľa za odstránenie zistených nedostatkov, kontrola odstránenia zistených nedostatkov,
 - o evidencii a registrácii pracovných úrazov, iných úrazov, chorôb z povolania, nebezpečných udalostí a závažných priemyselných havárií, spôsoby a pravidelnosť vyhodnocovania a analyzovania jednotlivých udalostí,
 - pracovných postupov týkajúcich sa
 - 1) zamestnancov na odlúčených pracoviskách,
 - 2) zamestnancov, ktorí pracujú na pracovisku sami,
 - 3) osobitných skupín zamestnancov, predovšetkým vo vzťahu k špecifickým nebezpečenstvám, ktoré osobitne ovplyvňujú ich bezpečnosť a zdravie,
 - rekondičné pobyty, kto má na nich nárok, aký režim rekondičných pobytov bude zabezpečený,
- a iné dôležité skutočnosti preukazujúce odbornú spôsobilosť na výkon BTS (17).

1.5.5 Odobratie oprávnenia

Oprávnenie na vykonávanie BTS možno podľa zákona o BOZP odobrať za

- a) porušenie podmienok za ktorých oprávnenie na výkon BTS bolo vydané, týkajúce sa odborných zamestnancov s ktorými má uzatvorený pracovný pomer, vypracovaných pracovných postupov na vykonávanie odborných činností, primeraného organizačného zabezpečenia, pracovných priestorov, technického a prístrojového vybavenia, nezávislosti pri vykonávaní odborných činností vo vzťahu k zamestnávateľom,
- b) opakované alebo závažným spôsobom porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie BOZP, napríklad porušenie povinnosti bez zbytočného odkladu oznámiť príslušnému inšpektorátu práce a príslušnému orgánu dozoru pracovný úraz, chorobu z povolania, ohrozenie chorobou z povolania, bezprostrednú hrozbu závažnej priemyselnej havárie a závažnú priemyselnú haváriu, o ktorých sa pri svojej činnosti žiadateľ dozvedel, ak je odôvodnené podozrenie, že uvedená udalosť nebola oboznámená, pozmeňovanie alebo zámerné uvádzanie nepravdivých údajov v dokumentácii a iné (17).

1.6 Bezpečnostný technik

Bezpečnostným technikom môže byť fyzická osoba, ktorá:

- a) má úplné stredné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, absolvovala odbornú prípravu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na základe vykonanej skúšky získala osvedčenie o odbornej spôsobilosti bezpečnostného technika (ďalej len „osvedčenie bezpečnostného technika“) u osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou, alebo
- b) získala odborné vzdelanie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a osvedčenie bezpečnostného technika na základe vykonanej skúšky v rámci stredoškolského štúdia ukončeného maturitnou skúškou alebo vysokoškolského štúdia na oprávnenej škole (ďalej len „škola“), ktorá obsah a rozsah študijného zamerania bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci vymedzila po dohode s Národným inšpektorátom práce, a tak získala oprávnenie na výchovu a vzdelávanie bezpečnostného technika (2, §23, ods. 1).

Minimálny obsah a rozsah odbornej prípravy a odborného vzdelávania bezpečnostného technika a obsah špecifickej odbornej prípravy zamestnávateľa podľa § 22 ods. 7 písm. b) zákona o BOZP ustanoví osobitný predpis (2, §23, ods. 2).

Pri skúške musí fyzická osoba preukázať odborné vedomosti, znalosť a schopnosť uplatňovať právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a schopnosť prakticky vykonávať požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V skúšobnej komisii na vykonanie skúšky zriadenej osobou oprávnenou na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou, musia byť najmenej traja členovia, z toho najmenej jeden autorizovaný bezpečnostný technik. Ak fyzická osoba nevykonala skúšku úspešne, môže ju opakovane vykonať najskôr po uplynutí jedného mesiaca odo dňa neúspešne vykonanej skúšky (2, §23, ods. 3).

Osvedčenie bezpečnostného technika sa vydá do 15 dní po úspešnom vykonaní skúšky pred komisiou organizovanou školou alebo osobou oprávnenou na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou. Škola a osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou, vedie evidenciu vydaných osvedčení bezpečnostného technika (2, §23, ods. 4).

V osvedčení bezpečnostného technika sa uvedie

- a) názov školy alebo osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou,
- b) číslo oprávnenia na výchovu a vzdelávanie,
- c) evidenčné číslo osvedčenia,
- d) ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, podľa ktorého sa osvedčenie bezpečnostného technika vydáva,
- e) meno, dátum narodenia, priezvisko a adresa trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorej sa osvedčenie bezpečnostného technika vydáva,
- f) obdobie, v ktorom sa štúdiom alebo odborná príprava absolvovali,
- g) dátum vykonania skúšky,
- h) dátum a miesto vydania osvedčenia bezpečnostného technika,
- i) meno, priezvisko a podpis predsedu skúšobnej komisie,
- j) odtlačok pečiatky školy alebo osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou, meno, priezvisko a podpis štatutárneho zástupcu školy alebo osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou (2, §23, ods. 5).

Osvedčenie bezpečnostného technika sa vydáva na neurčitý čas. Bezpečnostný technik je povinný absolvovať najmenej každých päť rokov od vydania osvedčenia bezpečnostného

technika aktualizáciu odbornú prípravu podľa osobitného predpisu u osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou. Bez potvrdenia o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy je osvedčenie bezpečnostného technika neplatné (2, §23, ods. 7).

Bezpečnostný technik písomne oznámi a doloží škole alebo právnickej osobe, ktorá vydala osvedčenie bezpečnostného technika, každú zmenu údajov podľa odseku 5 písm. e) § 23 zákona o BOZP. Škola alebo právnická osoba, ktorá vydala pôvodné osvedčenie bezpečnostného technika, bezplatne vydá nové osvedčenie bezpečnostného technika s aktualizovanými údajmi po predložení pôvodného osvedčenia bezpečnostného technika (2, §23, ods. 8).

Bezpečnostný technik, ktorému bolo odobraté osvedčenie bezpečnostného technika, môže vykonať skúšku najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od odobratia osvedčenia bezpečnostného technika (2, §23, ods. 9).

1.7 Autorizovaný bezpečnostný technik

Autorizovaný bezpečnostný technik je bezpečnostný technik podľa § 23 zákona o BOZP, ktorý po absolvovaní najmenej dvoch rokov odbornej praxe bezpečnostného technika po získaní osvedčenia bezpečnostného technika úspešne vykonal skúšku pred skúšobnou komisiou vymenovanou Národným inšpektorátom práce (2, §24, ods. 1).

Autorizovaným bezpečnostným technikom je aj osoba, ktorej po preukázaní najmenej päťročného plnenia odborných činností v štátnej správe na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci Národný inšpektorát práce vydá osvedčenie autorizovaného bezpečnostného technika. O vydanie osvedčenia autorizovaného bezpečnostného technika možno písomne požiadať najneskôr do dvoch rokov od skončenia plnenia uvedených odborných činností (2, §23, ods. 2).

Žiadateľ o vykonanie skúšky a vydanie osvedčenia autorizovaného bezpečnostného technika (ďalej len „žiadateľ“) podá na Národný inšpektorát práce písomnú žiadosť, v ktorej uvedie meno, priezvisko, titul, dátum narodenia, adresu trvalého pobytu. K žiadosti priloží:

- a) doklad o skončení úplného stredného vzdelania, úplného stredného odborného vzdelania alebo vysokoškolského vzdelania,
- b) osvedčenie bezpečnostného technika,
- c) doklad o splnení podmienky dĺžky odbornej praxe,
- d) správny poplatok (2, §23, ods. 3).

Odborná prax sa preukazuje písomným potvrdením zamestnávateľa o výkone odborných činností a jeho dĺžke s uvedením kódu a názvu ekonomickej činnosti podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností, do ktorej je zamestnávateľ zaradený. Pri dodávateľskom spôsobe výkonu úloh bezpečnostného technika sa odborná prax preukazuje príslušnou zmluvou o výkone odborných činností s uvedením dĺžky výkonu u jednotlivých odberateľov jeho služieb s priradením odvetvia ekonomickej činnosti, do ktorej je zaradený odberateľ jeho služby (2, §23, ods. 4).

Predseda a členovia skúšobnej komisie sú vymenovaní z radov odborníkov z oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Do skúšobnej komisie musí byť vymenovaný najmenej jeden autorizovaný bezpečnostný technik a jeden inšpektor práce s odbornou praxou inšpektora práce aspoň tri roky. Skúška pozostáva z písomnej časti a ústnej časti. Dátum konania skúšky Národný inšpektorát práce oznámi žiadateľovi najmenej tri týždne vopred (2, §23, ods. 5).

Pri odbornej skúške musí žiadateľ preukázať znalosť právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a schopnosť uplatňovať ich a znalosť požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a schopnosť prakticky ich vykonávať; okruh požiadaviek Národný inšpektorát práce zverejňuje obvyklým spôsobom (2, §23, ods. 6).

Národný inšpektorát práce je povinný vydať žiadateľovi do 15 dní po úspešne vykonanej skúške alebo podaní žiadosti osvedčenie autorizovaného bezpečnostného technika. Osvedčenie autorizovaného bezpečnostného technika sa vydáva na neurčitú dobu a obsahuje:

- a) názov a sídlo Národného inšpektorátu práce,
- b) ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, na základe ktorého sa vydáva osvedčenie autorizovaného bezpečnostného technika,

- c) evidenčné číslo osvedčenia autorizovaného bezpečnostného technika,
- d) meno, priezvisko, dátum narodenia a adresu trvalého pobytu,
- e) dátum vykonania skúšky; to neplatí pre osvedčenie podľa odseku 2,
- f) dátum a miesto vydania osvedčenia autorizovaného bezpečnostného technika,
- g) meno, priezvisko a podpis predsedu skúšobnej komisie; to neplatí pre osvedčenie podľa odseku 2,
- h) odtlačok pečiatky, meno, priezvisko, funkciu a podpis zástupcu Národného inšpektorátu práce (2, §23, ods. 7).

Žiadateľ, ktorý nevykonal skúšku úspešne, môže o jej nové vykonanie požiadať, ak v písomnej žiadosti o opakovanie skúšky preukáže absolvovanie najmenej troch mesiacov odbornej praxe po neúspešne vykonanej skúške (2, §23, ods. 8).

Autorizovaný bezpečnostný technik je povinný absolvovať najmenej každých päť rokov od vydania osvedčenia autorizovaného bezpečnostného technika aktualizáciu odbornú prípravu podľa osobitného predpisu u osoby oprávnenej na výchovu a vzdelávanie, ktorá je právnickou osobou (2, §23, ods. 9).

Autorizovaný bezpečnostný technik, ktorému bolo odobraté osvedčenie autorizovaného bezpečnostného technika, môže o vykonanie odbornej skúšky požiadať najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od odobratia osvedčenia (2, §23, ods. 10).

Národný inšpektorát práce je povinný bezplatne vydať autorizovanému bezpečnostnému technikovi nové osvedčenie autorizovaného bezpečnostného technika, ak písomne oznámi a dokladmi preukáže zmenu svojho mena, priezviska alebo adresy trvalého pobytu a priloží pôvodné osvedčenie (2, §23, ods. 11).

Národný inšpektorát práce vedie evidenciu osvedčení autorizovaného bezpečnostného technika a zverejňuje ich zoznam. Národný inšpektorát práce vyčiarkne z evidencie vydaných osvedčení autorizovaného bezpečnostného technika osvedčenie, ktoré bolo odobraté podľa § 25 zákona o BOZP. Osvedčenie autorizovaného bezpečnostného technika stráca platnosť, ak autorizovaný bezpečnostný technik neabsolvoval aktualizáciu odbornú prípravu (2, §23, ods. 12).

Funkciu autorizovaného bezpečnostného technika možno kumulovať len s funkciou koordinátora bezpečnosti (vid' nariadenie vlády č. 396/2006 Z.z. o minimálnych

bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko účinné od 1. 7. 2006) alebo technika požiarnej ochrany.

Zamestnávateľ je povinný odo dňa 1. 7. 2006 prizvať k zisťovaniu príčin závažného pracovného úrazu (smrť, ťažká ujma na zdraví alebo predpokladaná dĺžka liečenia je najmenej 42 dní) aj autorizovaného bezpečnostného technika.

1.8 Pracovná zdravotná služba

Pracovná zdravotná služba poskytuje zamestnávateľovi odborné poradenské služby v oblasti ochrany zdravia pri práci výkonom zdravotného dohľadu, pri ktorom najmä:

- a) spolupracuje pri zisťovaní nebezpečenstiev a hodnotí zdravotné riziká, ktoré ohrozujú zdravie zamestnancov pri práci,
- b) hodnotí faktory pracovného prostredia a stav pracovných podmienok, ktoré môžu ovplyvňovať zdravie zamestnancov,
- c) podporuje prispôsobovanie práce zamestnancom,
- d) poskytuje poradenstvo zamestnávateľovi i zamestnancom, najmä pri
 - plánovaní a organizácii práce a odpočinku vrátane usporiadania pracovísk a pracovných miest,
 - technológiách a látkach, ktoré sa používajú pri práci a ktoré môžu ohroziť zdravie,
 - ochrane a kladnom ovplyvňovaní zdravia, hygiene, fyziológii a psychológii práce, ergonómii vrátane prostriedkov individuálnej ochrany a kolektívnej ochrany,
- e) zúčastňuje sa
 - na vypracúvaní programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, na zlepšovaní pracovných podmienok a na vyhodnocovaní nových zariadení a technológií zo zdravotného hľadiska,
 - na opatreniach pracovnej rehabilitácie,
 - na rozboroch pracovnej neschopnosti, chorôb z povolania, ochorení súvisiacich s prácou a zdravotných rizík,
 - na organizovaní systému prvej pomoci v prípade ohrozenia života alebo zdravia zamestnancov,

- f) školí zamestnancov na poskytovanie prvej pomoci,
- g) spolupracuje pri poskytovaní informácií, výcviku a výchovy v oblasti ochrany a kladného ovplyvňovania zdravia, hygieny, fyziológie a psychológie práce a ergonómie a
- h) vykonáva lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci (2, § 26, ods. 1).

Úlohy pracovnej zdravotnej služby vykonáva tím odborných zdravotníckych pracovníkov kvalifikovaných na výkon pracovnej zdravotnej služby (2, § 26, ods. 2).

Úlohy pracovnej zdravotnej služby podľa odseku 1 písm. a) až d), písm. e) prvého bodu a písm. g) § 26 zákona o BOZP u zamestnávateľa, ktorý zamestnáva menej ako 19 zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do prvej alebo druhej kategórie, môže samostatne vykonávať aj lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo, preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia, služby zdravia pri práci a verejné zdravotníctvo alebo asistent po získaní vysokoškolského vzdelania v odbore verejné zdravotníctvo alebo vyššieho odborného vzdelania v odbore diplomovaný asistent hygieny a epidemiológie so špecializáciou v špecializačnom odbore zdravie pri práci, s ktorým má zamestnávateľ uzatvorený pracovnoprávny vzťah alebo obdobný pracovný vzťah (2, § 26, ods. 3).

Úlohy pracovnej zdravotnej služby podľa odseku 1 § 26 zákona o BOZP u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ktorého zamestnanci vykonávajú práce zaradené do prvej alebo druhej kategórie, môže plniť aj ním určený jeden alebo viacerí odborní zdravotnícki pracovníci, s ktorými má uzatvorený pracovný pomer alebo obdobný pracovný vzťah; poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorý je fyzickou osobou, môže úlohy pracovnej zdravotnej služby plniť osobne (2, § 26, ods. 4).

1.8.1 Medzinárodné súvislosti

System pracovnej zdravotnej služby navrhla vytvoriť Generálna konferencia Medzinárodnej organizácie práce, ktorá prijala v roku 1985 Dohovor č. 161 a Odporúčanie č. 171 o závodných zdravotných službách (Occupational Health Services). Dohovor bol Československou republikou ratifikovaný v roku 1988 a tým sa stal záväzný aj pre Slovenskú republiku. Dohovor zaväzuje všetky signatárske krajiny postupne zavádzať

pracovnú zdravotnú službu pre všetkých zamestnancov. Je základným dokumentom v tejto oblasti v Európskych spoločenstvách.

V legislatíve Európskych spoločenstiev je problematika ochranných a preventívnych služieb upravená v základnej Smernici Rady č. 89/391/EHS o zavedení opatrení na podporu zdravia a bezpečnosti pracovníkov pri práci, ktorá bola do legislatívy Slovenskej republiky transponovaná zákonom č. 330/1996 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov. Tento zákon bol od 1. 7. 2006 nahradený zákonom č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z.. Zákon č. 124/2006 Z.z. predstavuje rámcovú legislatívnu úpravu preventívnych a ochranných služieb, medzi ktoré patrí pracovná zdravotná služba a bezpečnostnotechnická služba.

Týmto zákonom sa zmenil aj pôvodný názov „závodné zdravotné služby“ z roku 1996 na nový názov „pracovné zdravotné služby“, ktorý lepšie vystihuje preklad dokumentov Svetovej zdravotníckej organizácie a Medzinárodnej organizácie práce z anglického jazyka.

Zabezpečenie starostlivosti o zdravie zamestnancov sa na základe týchto medzinárodných dokumentov a prijatím príslušnej národnej legislatívy stalo povinnosťou zamestnávateľov (22).

1.8.2 Osoby oprávnené vykonávať pracovnú zdravotnú službu

Vyhláška č. 458/2006 Zúz. určuje podrobnosti o rozsahu a náplni výkonu PZS a o zložení tímu odborníkov a požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť. V zmysle tejto vyhlášky tvoria tím odborníkov pracovnej zdravotnej služby s ohľadom na pracovné podmienky u zamestnávateľa :

a) lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore

1. pracovné lekárstvo alebo
2. služby zdravia pri práci,

b) asistent po získaní

1. vysokoškolského vzdelania v odbore verejné zdravotníctvo alebo
2. vyššieho odborného vzdelania v odbore diplomovaný asistent hygieny a epidemiológie so špecializáciou v špecializačnom odbore zdravie pri práci,

c) sestra,

d) iný zdravotnícky pracovník so špecializáciou v špecializačnom odbore

1. hygiena pracovných podmienok,
2. vyšetrovacie metódy v preventívnom pracovnom lekárstve a toxikológii alebo
3. ergonomika a rehabilitačné inžinierstvo,

e) iný zdravotnícky pracovník po získaní vysokoškolského vzdelania v odbore

psychológia so špecializáciou v špecializačnom odbore pracovná a organizačná psychológia (9, § 2, ods. 1).

Tím odborníkov PZS môžu tvoriť aj ďalší pracovníci podľa charakteru zdravotných rizík pri práci (9, § 2, ods. 2).

1.8.3 Spôsob zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby

a) zamestnávateľ

Zamestnávateľ môže zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu vlastnými odbornými zamestnancami, ktorí sú s ním v pracovnom pomere a vykonávajú túto činnosť len pre neho, alebo môže zmluvne dohodnúť jej vykonávanie dodávateľským spôsobom s právnickými alebo fyzickými osobami - podnikateľmi, ktoré majú oprávnenie na výkon pracovnej zdravotnej služby vydané Úradom verejného zdravotníctva SR a vykonávajú túto činnosť na území SR pre akéhokoľvek zamestnávateľa.

b) fyzická osoba - podnikateľ, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby

Na rozdiel od zamestnávateľov, fyzická osoba - podnikateľ, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby (samostatne zárobkovo činná osoba - SZČO, resp. živnostník, ktorý

nezamestnáva iné fyzické osoby) podľa zákona č. 124/2006 Z.z. nemusí mať zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu.

c) zamestnávateľ, ktorý zamestnáva menej ako 19 zamestnancov a nevykonávajú rizikové práce

Na zníženie nákladov pre zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú menej ako 19 zamestnancov a nevykonávajú rizikové práce bol zákon č. 124/2006 Z.z. doplnený o nové ustanovenie. Úlohy pracovnej zdravotnej služby týkajúce sa dohľadu nad pracovným prostredím môže vykonávať samostatne len lekár (so špecializáciou pracovné lekárstvo alebo preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia alebo služby zdravia pri práci alebo verejné zdravotníctvo) alebo samostatne len asistent (s VŠ vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo alebo s vyšším odborným vzdelaním v odbore diplomovaný asistent hygieny a epidemiológie) so špecializáciou zdravie pri práci, s ktorým má zamestnávateľ uzatvorený pracovnoprávny vzťah alebo obdobný pracovný vzťah.

To znamená, že takýto zamestnávateľ nemusí mať zmluvu s tímom pracovnej zdravotnej služby, ale len s lekárom alebo s asistentom, ktorí majú určenú špecializáciu.

d) poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ktorých zamestnanci nevykonávajú rizikové práce

Do novely zákona č. 124/2006 Z.z. bolo doplnené aj ustanovenie týkajúce sa poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorých zamestnanci nevykonávajú rizikové práce. V tomto prípade môže úlohy pracovnej zdravotnej služby vykonávať poskytovateľ zdravotnej starostlivosti osobne alebo ním určení odborní zdravotnícki pracovníci (25).

2 Cieľ práce

Cieľom diplomovej práce je popísanie preventívnych a ochranných služieb zaistovaných pomocou pracovnej zdravotnej služby, bezpečnostnotechnickej služby, prípadne autorizovaným bezpečnostným technikom.

Postup diplomovej práce je nasledovný:

- všeobecne zhodnotiť preventívne a ochranné služby,
- navrhnúť preventívnu a ochrannú činnosť BOZP v rámci pôsobnosti BTS a PZS,
- dotazníkovou metódou zhodnotiť povedomie a informovanosť zamestnancov v oblasti BOZP
- určiť riziká a ohrozenia na určené pracovisko a ich následné vyhodnotenie vo vybranom podniku.

3 Metodika práce

V prvej časti diplomovej práce sme sa venovali literárnemu prehľadu danej problematiky, jej všeobecnému popísaniu a riešeniu. V druhej časti práce sme si vytipovali výrobný podnik.

V mojej práci sme sa zamerali na spoločnosť RIALTO s.r.o., ktorá vznikla v roku 1992, ako spoločný slovensko - talianský podnik.

V súčasnosti zabezpečuje RIKO SPORT s.r.o. ako materská spoločnosť, kompletný vývoj modelov od prototypu až po vzorky, včetně šablón, kopýt a foriem. Zabezpečuje taktiež dodávky materiálov z celej Európy aj zámoria. Poskytuje pre RIALTO kompletné know-how v realizácii najnovších technológií a materiálov, technickú podporu v zabezpečovaní špeciálnych obuvníckych strojov a prítomnosťou svojich technikov na Slovensku aj nevyhnutnú pomoc pri výrobe.

Na Slovensku je zabezpečovaná kompletná výroba obuvi od výroby obchodných vzoriek, až po realizáciu objednávok do celého sveta.

Sídlo spoločnosti je v Partizánskom. Celú administratívu spoločnosti tvorí 13 pracovníkov.

Výrobné závody nemajú právnu subjektivitu a zaoberajú sa len výrobou obuvi. RIALTO s.r.o. má 3 vlastné výrobné závody: v Bošanoch, Nitrianskom Pravne a v Handlovej, s celkovým počtom 1.750 zamestnancov. Za pomoci autorizovaného bezpečnostného technika, ktorý ma oboznámil s bezpečnosťou a ochranou zdravia na pracovisku, spracujem politiku BOZP obsahujúcu základné ciele, zámery a stratégiu podniku v oblasti proti úrazovej prevencii, zlepšovania pracovných podmienok a pracovného prostredia.

V spolupráci s autorizovaným bezpečnostným technikom spoločnosti sme pokračovali kompletným vypracovaním politiky BOZP na daný podnik. Následne sme zostavili dotazník týkajúci sa informovanosti zamestnancov o BOZP na pracovisku, ktorý sme im poskytli v počte 130. Z toho sa nám vrátilo späť 100 kusov a grafickým vyjadrením sme zhodnotili jeho výsledky.

Posledná časť práce obsahuje hodnotenia rizík vyplývajúcich z pracovného procesu metódou odporúčenou autorizovaným bezpečnostným technikom. Touto metódou sme hodnotili:

➤ **P** - Pravdepodobnosť vzniku a existencie rizika

1. Nepravdepodobná
2. Nahodila
3. Pravdepodobná
4. Veľmi pravdepodobná
5. Trvalá

➤ **D** - Pravdepodobnosť následkov - závažnosť

1. Poškodenie zdravia a pracovnej schopnosti
2. Úraz s pracovnou neschopnosťou
3. Vážnejší úraz vyžadujúci hospitalizáciu
4. Ťažký pracovný úraz s trvalými následkami
5. Smrteľný pracovný úraz

➤ **V** - Názor hodnotiteľov

1. Zanedbateľný vplyv na pravdepodobnosť a dôsledky úrazu
2. Malý vplyv na pravdepodobnosť a dôsledky úrazu
3. Nezanedbateľný
4. Významný, veľký vplyv
5. Viacej významných vplyvov

➤ **R** - Miera rizika

- 0 - 4: Zanedbateľné
- 5 - 10: Mierne
- 11 - 50: Povážlivé
- 51 - 100: Nežiaduce
- 101 - 125: Neprijateľné

4 Vlastná práca

4.1 Informácie o spoločnosti

RIALTO s.r.o.

Spoločnosť RIALTO s.r.o., Obuvnícka č. 428, Partizánske, vznikla v roku 1992, ako spoločný slovensko - talianský podnik.

V súčasnosti zabezpečuje RIKO SPORT s.r.o. ako materská spoločnosť, kompletný vývoj modelov od prototypu až po vzorky, včítane šablón, kopýt a foriem. Zabezpečuje taktiež dodávky materiálov z celej Európy aj zámoria. Poskytuje pre RIALTO kompletné know-how v realizácii najnovších technológií a materiálov,

technickú podporu v zabezpečovaní špeciálnych obuvníckych strojov a prítomnosťou svojich technikov na Slovensku aj nevyhnutnú pomoc pri výrobe.

Na Slovensku je zabezpečovaná kompletná výroba obuvi od výroby obchodných vzoriek, až po realizáciu objednávok do celého sveta.

Sídlo spoločnosti je v Partizánskom. Celú administratívu spoločnosti tvorí 13 pracovníkov.

Výrobné závody nemajú právnu subjektivitu a zaoberajú sa len výrobou obuvi. RIALTO s.r.o. má 3 vlastné výrobné závody: v Bošanoch, Nitrianskom Pravne a v Handlovej, s celkovým počtom 1.750 zamestnancov.

Začiatkom roku 1993 bola zahájená výroba obuvníckych zvrškov v Nitrianskom Pravne. Závod v Nitrianskom Pravne zabezpečuje kompletnú výrobu zvrškov so 4 šijacími linkami a 330 pracovníkmi a postupne sa závod vyprofiloval na obuv pre firmu TECNICA a najnáročnejšie vzory pre firmu LOWA.

Koncom roku 1993 bola v Bošanoch zahájená výroba hotovej obuvi. V súčasnosti má závod 1.200 pracovníkov v 3 výrobných úsekoch. Šijací úsek so 7 linkami je orientovaný na produkciu pre firmu LOWA, včítane 2 šijacích dielni vyhradených priamo pre firmu

LOWA na výrobu zvrškov určených na montáž obuvi v Jezendorfe v Nemecku. Úsek montáže obuvi t.j. nástreku polyuretánu na zvršok má 9 veľkokapacitných vstrekolisov a úsek finišu má 8 liniek na dokončovanie obuvi a 1 linku na prípravu bezpečnostnej obuvi.

V roku 2003 otvorila spoločnosť závod v centre Handlovej, s 220 pracovníkmi. Závod má 2 kompletne šijacie dielne z ktorých sa jedna špecializuje na zvršky LOWA a druhá na zvršky BERGHOUSE Anglicko.

Spoločnosť vyrába dlhodobo zvršky v ďalších 5 výrobných závodoch po celom Slovensku a to v nasledovných kooperáciách : DAS spol. s r.o. Makov, DUPAN s.r.o. Kriváň, JAS EXPORT s.r.o. Sobrance, BOTEK s.r.o. Rimavská Sobota a EVASPORT s.r.o. Klenovec. Tieto závody majú spolu 850 pracovníkov.

Každá z týchto spoločností je dlhodobo etablovaná ako významný výrobca v danom regióne.

Od roku 1993 spoločnosť RIALTO s.r.o. vyrobila a vyviezla na západné trhy 20,3 milióna párov obuvi a zvrškov. Predpoklad pre rok 2007 je 2,2 párov. Spoločnosť tak dosahuje cca 20% podiel na výrobe obuvi na Slovensku.

V súčasnosti je denná výroba cca. 9.000 párov a od 2. polroka 2007, 10.000 párov denne. Všetka výroba je určená na export do krajín západnej Európy a časť do zámoria. Obuv je priamo expedovaná z prevádzky v Bošanoch. Celý rozsah výroby je orientovaný na značkovú obuv pre zahraničné firmy ako je LOWA, TECNICA, PUMA, ZAMBERLAN, BERGHOUSE, ELTEN, UVEX, HECKEL. 70% výroby predstavuje obuv s použitím špičkového materiálu GORETEX na spracovanie ktorého má RIALTO licenciu a ktorý zabezpečuje nepriepustnosť pre prenikanie vlhkosti a vody do vnútra obuvi. Približne 70%- ný podiel predstavuje obuv v kombinácii guma a polyuretán a zvyšok kombinácia polyuretán a polyuretán rozdielnej hustoty, pre prevedenie podošiev obuvi. Vo vrchovom prevedení má rozhodujúci podiel prírodná useň.

Jednoznačne najväčším odberateľom sa v priebehu niekoľkých rokov vyprofilovala spoločnosť LOWA. V roku 2006 dosiahla výroba obuvi LOWA 1,4 milióna párov.

V súčasnosti pre túto firmu denná výroba dosahuje 7.000 párov. Za celý rok je predpoklad až 70%-ný podiel artiklov LOWA na celkovej výrobe RIALTO.

RIALTO vyrába pre LOWA prakticky kompletnú kolekciu MUD & SNOW, ALL TERRAIN COLLECTION, OUTDOOR FITNESS, TREK & TRAVEL, KIDS a čiastočne sa podieľa zvrškami na kolekcii BACKPACKING a TREKKING.

4.2 Politika BOZP

Podniková politika BOZP je dokument, ktorý prezentuje základné ciele, zámery a stratégiu podniku v oblasti proti úrazovej prevencii, zlepšovania pracovných podmienok a pracovného prostredia

Program realizácie politiky bezpečnosti práce pre spoločnosť Rialto s.r.o. Partizánske obsahuje postupy, prostriedky, spôsob a zdroje na dosiahnutie stanovených cieľov a bol vypracovaný v zmysle Zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z.z. a zákona č. 140/2008.

4.2.1 Zvyšovanie úrovne bezpečnosti práce

Priority BOZP v spoločnosti Rialto s.r.o. Partizánske:

- Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci je neoddeliteľnou súčasťou podnikateľských aktivít.
- Bezpečný systém práce je prvoradý.
- Zdravotné a bezpečnostné opatrenia musia byť riadené a nemožno sa spoľahnúť na náhodu.
- Zlepšovanie pracovných podmienok vedie k väčšej efektívnosti a efektívnosť vedie k prosperite a úspechu spoločnosti.
- Budeme venovať osobitnú pozornosť BOZP žien, mladistvých a osôb so zníženou pracovnou schopnosťou vzhľadom na ich spoločenské poslanie.
- Vedenie našej spoločnosti sa zaväzuje k neustálemu zlepšovaniu BOZP.
- Podľa výsledkov plnenia budeme stratégiu a plány konzultovať a dopĺňať.

4.2.2 Organizácia BOZP

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. Partizánske kladie riadenie BOZP ako primárnu zodpovednosť riadenia. Všetci vedúci zamestnanci sú zodpovedný za vytváranie podmienok bezpečnej práce a uvedomujeme si, že treba:

- Zvyšovať pocit zodpovednosti u vedúcich zamestnancov za zdravie svojich podriadených. Každý zamestnanec má vedieť čo má robiť, kto ho kontroluje a komu sa zodpovedá. Systém riadenia je základom pre dobré pracovné postupy.
- Stanoviť rámec aktivít vedenia spoločnosti a určiť zodpovednosť. Neustále zlepšovať výkonnosť systému riadenia BOZP.
- Zabezpečiť pochopenie na všetkých úrovniach.
- Vytvárať motiváciu zamestnancov.

4.2.3 Plánovanie prostriedkov na ochranu zdravia

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. Partizánske si uvedomuje, že:

- Plánovanie a vykonávanie politiky prevencie úrazov musí byť realizované zavádzaním bezpečných zariadení, technológií, nových metód organizácie práce, skvalitňovaním pracovných podmienok s ohľadom na faktory pracovného prostredia, ale aj prostredníctvom sociálnych opatrení.
- Plánovanie úloh má byť realistické, ciele dosiahnuteľné a výsledky merateľné. Chceme zapájať zamestnancov cez ich zástupcov do procesu plánovania, kontroly výkonov a riešenia problémov.
- Plánovanie prostriedkov pre zdravotné a bezpečnostné ciele má byť odsúhlasené vedúcimi zamestnancami a zástupcami zamestnancov.
- Dôležité je poskytovať všetky potrebné osobné ochranné pracovné prostriedky.

4.2.4 Analýza úrazovosti a eliminácia úrazov

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. Partizánske bude:

- Odhaľovať bezprostredné aj skryté príčiny úrazov.
- Pri všetkých opatreniach považovať za kľúčový nástroj skutočné riziká a poškodenia zdravia.
- Neustále vyžadovať analyzovanie príčin vzniku úrazov, ale aj incidentov, pri ktorých nedošlo k poškodeniu zdravia.

4.2.5 Eliminácia rizík

Sleduje zredukovanie rizika na úroveň, ktorá je akceptovateľná z hľadiska právnych povinností a súčasných technických poznatkov. Eliminácia príčin skutočných a potenciálnych udalostí musí byť úmerná rozsahu rizika.

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. má za cieľ:

- Odstraňovať nebezpečenstvo a ohrozenie, a ak to podľa dosiahnutých vedeckých a technických poznatkov nie je možné, vykonať opatrenia na ich obmedzenie a pripravovať opatrenia na ich odstránenie.
- Predchádzať zraneniam a tým znižovať ekonomické straty.
- Spôsob vykonávania práce prispôbiť jednotlivcovi, najmä pri projektovaní pracovísk, výbere pracovného zariadenia a voľbe pracovných a výrobných metód.
- Nahrádzať práce, pri ktorých existuje riziko poškodenia zdravia bezpečnými prácami alebo menej rizikovými prácami.
- Zohľadňovať ľudské schopnosti, vlastnosti a možnosti najmä pri navrhovaní pracoviska, výbere pracovného zaradenia a pracovných a výrobných postupov, najmä s cieľom vylúčiť alebo zmierniť účinky škodlivej práce, namáhavej práce a jednotvárnej práce na zdravie zamestnanca.
- Prispôbovať prácu potrebám zamestnanca a technickému pokroku ako aj prispôbovať starostlivosť o BOZP technickému pokroku.
- Nevyžadovať od zamestnancov, aby pokračovali v práci, ak sa vyskytuje vážne alebo hroziace nebezpečenstvo.

4.2.6 Kontrola na všetkých stupňoch

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. Partizánske:

- Zabezpečí dodržiavanie predpisov a noriem BOZP a bude vykonávať kontroly na každom stupni riadenia.
- Zabezpečí, aby sa kontroloval stav BOZP porovnávaním s právnymi predpismi a normami.
- Bude plánovať systematickú kontrolu pracovného prostredia, pracovísk a prevádzok.
- Bude zvyšovať kultúru práce a úroveň kontroly dodržiavania predpisov.
- Bude sa snažiť o neustále preverovanie plnenia úloh v oblasti BOZP a hľadať cesty na zlepšenie.

4.2.7 Prevencia pracovných rizík a chorôb z povolania

Prevencia je systém opatrení plánovaných a vykonávaných vo všetkých oblastiach činnosti zamestnávateľa, ktoré sú zamerané na vylúčenie alebo obmedzenie rizika a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce a určenie postupu pre prípad bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia. Bezpečné konanie je zodpovednosťou zamestnanca a je podmienkou zamestnania u nás.

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. Partizánske sa zaväzuje:

- Rozvíjať preventívnu politiku, ktorá pokrýva technológiu, organizáciu práce, pracovné podmienky, sociálne pomery a vplyv faktorov týkajúcich sa pracovného prostredia.
- Aktívne sledovať stav BOZP pred tým, ako sa niečo stane (úraz, porucha).
- Zabezpečiť ochranu zdravia a bezpečnú prácu zamestnancom predchádzaním úrazov.
- Vylučovať nebezpečné spôsoby práce.
- Uprednostňovať kolektívne ochranné opatrenia pred individuálnymi ochrannými prostriedkami.
- Zmierňovať jednotvárne práce a úkolovú prácu z hľadiska znižovania ich vplyvu na zdravie.
- Zohľadňovať schopnosti zamestnancov s ohľadom na ich zdravie.
- Vykonávať nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie prvej pomoci, hasenie požiaru a evakuáciu zamestnancov.
- Využívať odborné poradenstvo iných organizácií.

4.2.8 Koordinácia

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. chce:

- Zapájať do realizácie politiky BOZP všetkých zamestnancov.
- Aby sa všetci zamestnanci zapojili do zabezpečovania ochrany svojho zdravia a pri pracovnej činnosti nezvyšovali riziká vzniku pracovného úrazu.
- Konzultovať so zamestnancami a ich zástupcami a ich zástupcami a podporovať tým aktívnu účasť zamestnancov na zabezpečovaní BOZP.
- Prehľbovať spoluprácu medzi zamestnávateľom a zamestnancami a zabezpečovať obojstrannú informovanosť.

- Spolupracovať so subdodávateľmi.

4.2.9 Vzdelávanie zamestnancov v oblasti BOZP

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. bude zabezpečovať:

- Neustále prehlbovanie vedomostí a zvyšovanie schopností zamestnancov.
- Zaistenie dostatočnej úrovne školení najmä pre nebezpečné práce
- Pripravenosť na havarijne stavy.
- Poskytovanie primeraných informácií zamestnancom z oblasti BOZP.

4.2.10 Realizácia navrhnutých opatrení

Aby politika BOZP bola úspešná, je nevyhnutné zabezpečiť, aby na všetkých úrovniach organizácie boli stanovené merateľné ciele BOZP. Merateľným výsledkom systému riadenia BOZP je jeho výkonnosť. Základom výkonnosti je realizácia cieľov vlastnej politiky BOZP.

Vedenie spoločnosti Rialto s.r.o. Partizánske:

- Stanovuje postupy v interných predpisoch a v tomto programe realizácie politiky BOZP.
- Zabezpečí realizáciu tejto politiky a jej dodržiavanie na všetkých úrovniach.
- Bude realizovať preventívne opatrenia a integrovať ich do činností spoločnosti na všetkých stupňoch riadenia.

4.2.11 Zodpovednosť a termíny

Zvyšovanie úrovne BOZP:

Oboznámiť všetkých zamestnancov spoločnosti Rialto s.r.o. s politikou BOZP a programom jej realizácie.

Termín: počas opakovaní školení

Zodpovedá: BT, ABT

Zabezpečiť úroveň BOZP minimálne v rozsahu požiadaviek stanovených v právnych a interných predpisoch.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Preskúmať všetky existujúce praktiky, procesy a postupy z hľadiska možnosti vzniku rizika.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Pre všetky profesie, pracoviská a činnosti trvale zisťovať nebezpečia, vyhodnocovať riziká a stanoviť postup na ich znižovanie.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Pri vykonávaní pracovných činností zabezpečiť súlad interných predpisov s platnou legislatívou.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Organizácia BOZP:

Pri zmenách organizačnej štruktúry Rialto s.r.o. Partizánske prihliadať na určené zdravotné a bezpečnostné opatrenia.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Zapojiť zamestnancov Rialto s.r.o. Partizánske napĺňaniu cieľov BOZP.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Zabezpečiť, aby dokumenty, ktoré stratili platnosť boli neodkladne aktualizované.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Zabezpečiť, aby dokumentácia BOZP bola uložená a udržiavaná tak, aby bola k dispozícii všetkým zamestnancom Rialto s.r.o. Partizánske a aby bola určená doba jej archivácie.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Plánovanie prostriedkov na ochranu zdravia:

Neustále posudzovať riziká BOZP, najmä pri výbere pracovných postupov, pracovných zariadení, materiálov, látok, ako aj počas ich používania.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Prideľovať OOPP podľa schválenej smernice pre pracovné činnosti a tieto pravidelne prehodnocovať.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Analýza úrazovosti a eliminácia úrazov:

Vyhodnocovať riziká týkajúce sa bezpečnosti a zdravia zamestnancov, najmä pri výbere pracovného zariadenia, chemických látok a vybavenia pracoviísk.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Vypracovať analýzu pracovných úrazov a rozbor úrazovosti, nehodovosti a núdzových situácií vrátane incidentov, pri ktorých mohlo dôjsť k ohrozeniu zdravia a majetku.

Termín: pravidelne

Zodpovední: BT, ABT

Neustále doplňovať identifikáciu rizík o nebezpečenstvá na základe prevádzkových skúseností a podľa skutočne sa vyskytujúcich incidentov a podľa nových poznatkov v tejto oblasti.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Zpracovať výsledky rozboru príčin úrazov do identifikácie rizík.

Termín: trvale

Zodpovední: technici BTS

Oboznamovať zamestnancov s úrazmi, rizikami a opatreniami na ich predchádzanie.

Termín: trvale

Zodpovední: technici BTS

Sledovať škody spôsobené v súvislosti s pracovnými úrazmi.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Zabezpečiť, aby všetci zamestnanci boli schopní v prípade vážneho ohrozenia ich bezpečnosti vykonať nevyhnutné kroky s ohľadom na svoje vedomosti a prístupné technické prostriedky.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Zabezpečiť, aby do priestoru, kde sa vyskytuje zvýšené nebezpečenstvo mali prístup len primerane poučené osoby.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Kontrola na všetkých stupňoch riadenia:

Vykonávať sústavne kontroly stavu BOZP na zverených pracoviskách.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Zpracovať výsledky kontrol externými kontrolnými orgánmi do stratégie BOZP.

Termín: trvale

Zodpovední: technici BTS

Pravidelne vyhodnocovať úroveň politiky BOZP a plnenie jej cieľov.

Termín: 1 x ročne

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Pravidelne kontrolovať platnosť osvedčení špeciálnych odborností (vodiči, kuriči a pod.).

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Zabezpečiť kontrolnú činnosť na zisťovanie plnenia úloh vyplývajúcich z politiky BOZP a jej realizácie na všetkých pracoviskách.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci, BT, ABT

Prevenia pracovných rizík a chorôb z povolania:

Vyhodnocovať riziká a vykonávať opatrenia na ich odstránenie.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci a technici BTS

Pravidelne kontrolovať zdravotnú spôsobilosť zamestnancov a zabezpečovať vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok s ohľadom na pracovné riziká.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci a PZS

Zabezpečiť vykonávanie preventívnych odborných prehliadok a skúšok technických zariadení a odstraňovanie zistených nedostatkov.

Termín: podľa harmonogramu

Zodpovední: technické oddelenie

Zabezpečovať pravidelnú údržbu zariadení.

Termín: trvale

Zodpovední: technické oddelenie

Koordinácia:

Umožniť zástupcom zamestnancov účasť na jednaniach týkajúcich sa otázok BOZP.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Zástupcom zamestnancov poskytovať primeraný čas na plnenie svojich povinností.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Dodržiavať právo zástupcov zamestnancov podávať návrhy a názory ohľadom BOZP.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Konzultovať so zástupcami zamestnancov opatrenia, ktoré by mohli podstatne pôsobiť na bezpečnosť a zdravie.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Zástupcom zamestnancov umožniť vyjadriť sa k:

- politike BOZP a programu jej uskutočňovania,
- návrhu na výber pracovných prostriedkov, technológií a k pracovnému prostrediu na pracovisku,
- posúdeniu rizík, určeníu a vykonávaníu ochranných opatrení, vrátane poskytovania OOPP a prostriedkov kolektívnej ochrany,
- pracovným úrazom, chorobám z povolania a ostatným poškodeniam zdravia pri práci, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa, vrátane výsledkov ich zisťovania a k návrhom opatrení,
- plánovaniu a zabezpečovaniu školení BOZP, spôsobu a rozsahu informovania zamestnancov, zástupcov zamestnancov a zamestnancov poverených plnením úloh BTS

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Pri plánovaní a zavádzaní nových technológií umožniť zamestnancom a ich zástupcom vyjadriť sa k pracovným prostriedkom, pracovným podmienkam a pracovnému prostrediu súvisiacich s bezpečnosťou a zdravím zamestnancov.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Kontrolovať odbornú spôsobilosť dodávateľských firiem a zamestnancov dodávateľov.

Termín: pred zahájením dodávky

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Pri stavebných prácach na pracoviskách zabezpečiť dodržiavanie bezpečnostných opatrení

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Spolupracovať s orgánmi dozoru a konzultovať s nimi opatrenia, ktoré sa týkajú problémov súvisiacich s bezpečnosťou práce

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci a technici BTS

Oboznamovanie a informovanie zamestnancov v oblasti BOZP:

Poskytovať informácie o ohrozeniach a spôsobe ochrany všetkým zamestnancom.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Plánovať a organizovať sústavné vzdelávanie zamestnancov v oblasti BOZP vrátane vstupného školenia.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Poskytnúť inštrukcie umožňujúce v prípade bezprostredného nebezpečenstva okamžite opustiť pracovisko a presunúť sa na bezpečné miesto.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

Zabezpečovať aktuálnu odbornú literatúru, legislatívne predpisy a normy týkajúce sa celej činnosti spoločnosti Rialto s.r.o. v oblasti BOZP a informovať o nich príslušných zamestnancov.

Termín: trvale

Zodpovední: vedúci zamestnanci

4.3 Vyhodnotenie dotazníka pre zamestnancov

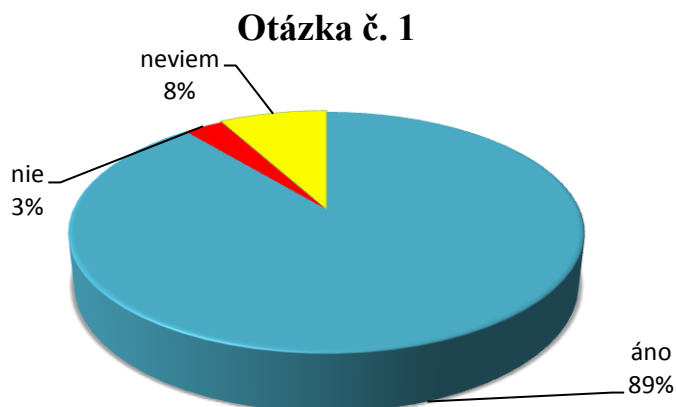
Na základe mnou zostaveného dotazníka a osobného pohovoru so zamestnancami som spracoval údaje o povedomí a informovanosti zamestnancov v oblasti BOZP. Dotazník bol poskytnutý v počte 120 kusov, z toho sa 100 kusov vrátilo na spracovanie a vyhodnotenie. Príklad dotazník je uvedený v prílohe A.

Vyhodnotenie:

Otázka č. 1: Boli ste oboznámený s rizikami na pracovisku ?

Tab. 1

Počet zamestnancov	Áno	Nie	Neviem
= 100	89	3	8
Percentuálne vyjadrenie	89%	3%	8%

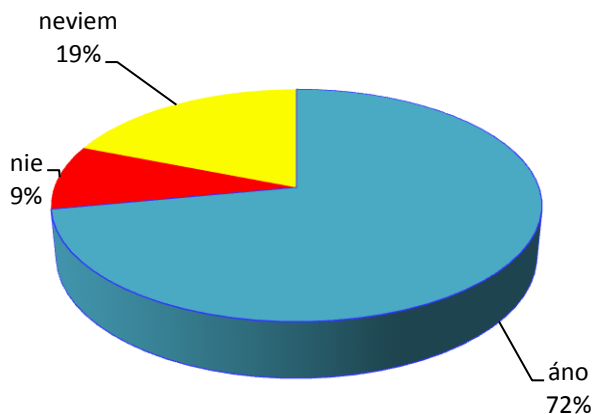
Otázka č.2: Má váš podnik vypracovanú politiku BOZP ?

Tab. 2

Počet zamestnancov	Áno	Nie	Neviem
--------------------	-----	-----	--------

= 100	72	9	19
Percentuálne vyjadrenie	72%	9%	19%

Otázka č. 2

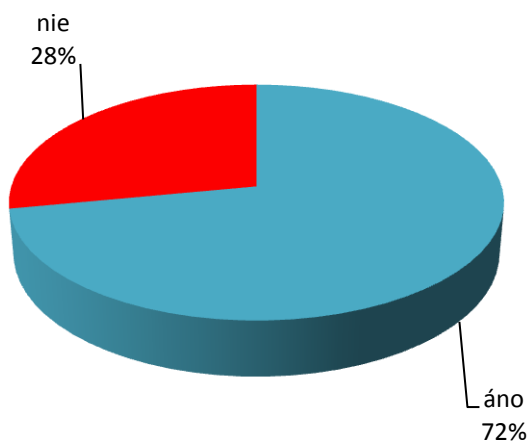

Otázka č. 3: Boli ste oboznámený s politikou BOZP v podniku ?

Tab. 3

Počet zamestnancov = 100	Áno	Nie
	72	28
Percentuálne vyjadrenie	72%	28%

Otázka č. 3

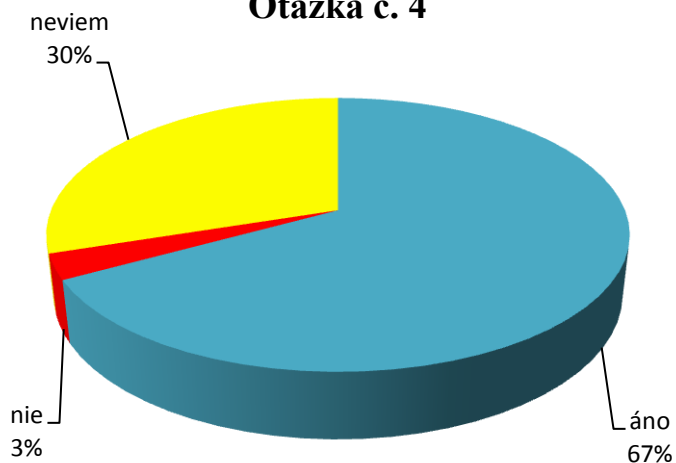
Otázka č.4: Je politika BOZP vyhodnotená a preskúmaná v podniku, a ak áno akým spôsobom ?

Tab. 4

Počet zamestnancov	Áno	Nie	Neviem
--------------------	-----	-----	--------

= 100	67	3	30
Percentuálne vyjadrenie	67%	3%	30%

Otázka č. 4

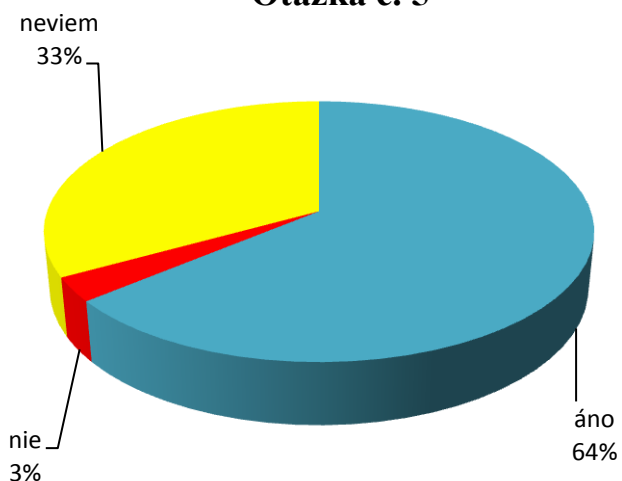

Otázka č.5: Bolo na vaše pracovisko aplikované posúdenie rizík ?

Tab. 5

Počet zamestnancov	Áno	Nie	Neviem
= 100	64	3	33
Percentuálne vyjadrenie	64%	3%	33%

Otázka č. 5

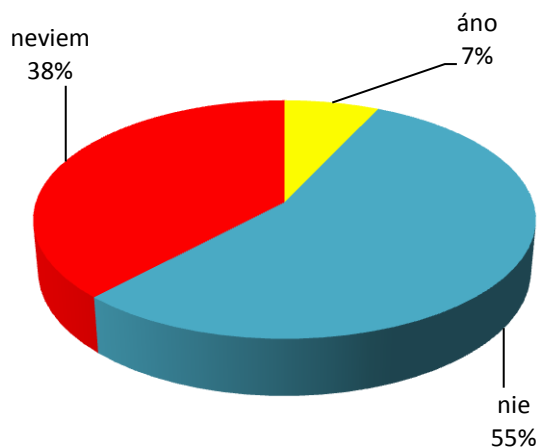

Otázka č. 6: Sú na vašom pracovisku nejaké neidentifikované ohrozenia, riziká alebo iné nebezpečenstvá ?

Tab. 6

Počet zamestnancov = 100	Áno	Nie	Neviem
	7	55	38
Percentuálne vyjadrenie	7%	55%	38%

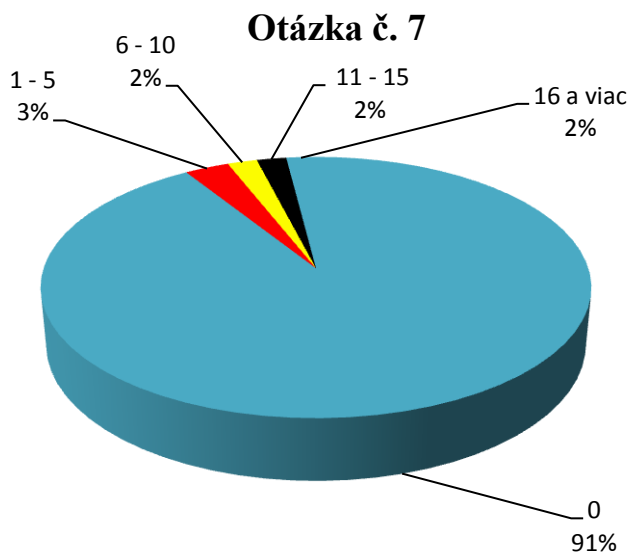
Otázka č. 6

Otázka č. 7: Koľko nehôd bolo na pracovisku v dôsledku neidentifikovania ohrozenia, rizika alebo nebezpečenstva ?

Tab.7

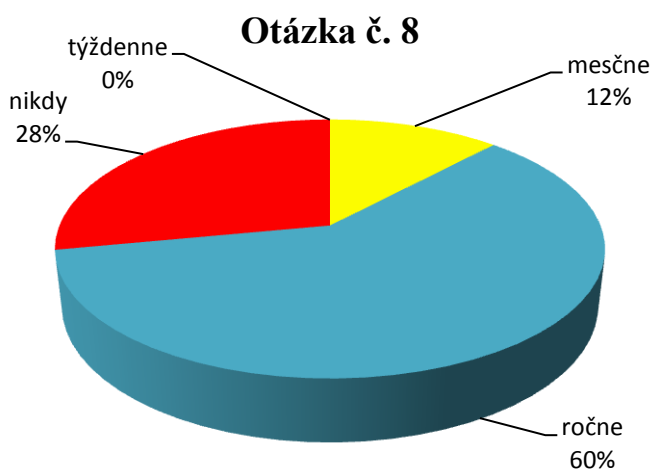
Počet zamestnancov = 100	0	1 - 5	6 – 10	11 - 15	16 a viac
	91	3	2	2	2
Percentuálne vyjadrenie	91%	3%	2%	2%	2%

Otázka č. 8: Ako často sa vykonávajú posúdenia príčin nehôd ?

Tab.8

Počet zamestnancov = 100	týždenne	mesačne	ročne	nikdy
	0	12	60	28
Percentuálne vyjadrenie	0%	12%	60%	28%

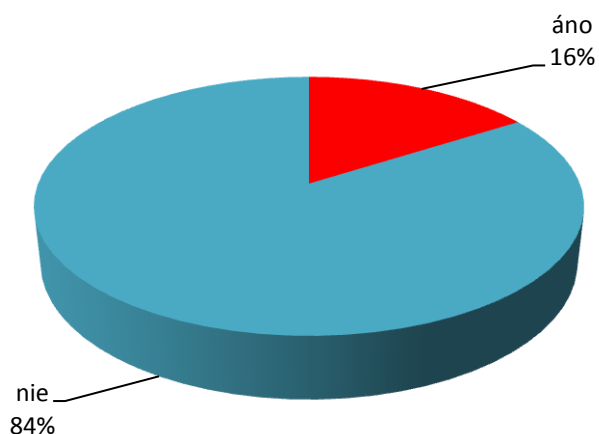

Otázka č. 9: Prejednávate otázky BOZP s vedúcimi pracovníkmi, a ak áno ako často ?

Tab. 9

Počet zamestnancov = 100	Áno	Nie
	16	84
Percentuálne vyjadrenie	16%	84%

Otázka č. 9

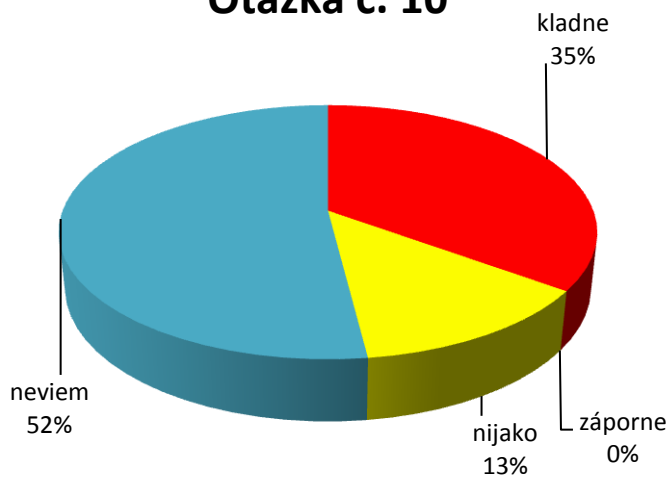

Otázka č. 10: Ako vedúci pracovníci hodnotia vaše pripomienky v oblasti BOZP ?

Tab. 10

Počet zamestnancov = 100	kladne	záporne	nijako	neviem
	35	0	13	52
Percentuálne vyjadrenie	35%	0%	13%	52%

Otázka č. 10

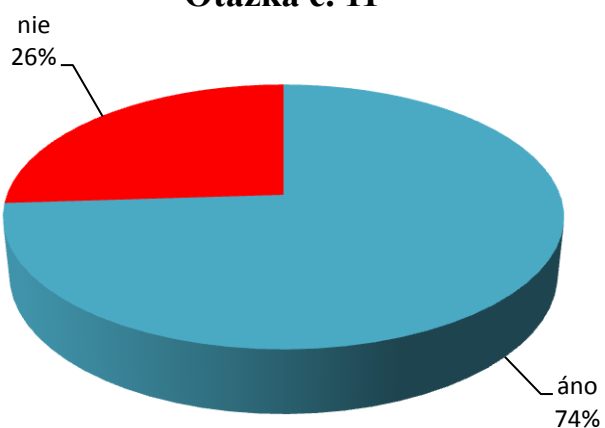

Otázka č. 11: Boli Vám poskytnuté OOPP ?

Tab. 11

Počet zamestnancov	Áno	Nie
100	74	26
Percentuálne vyjadrenie	74%	26%

Otázka č. 11

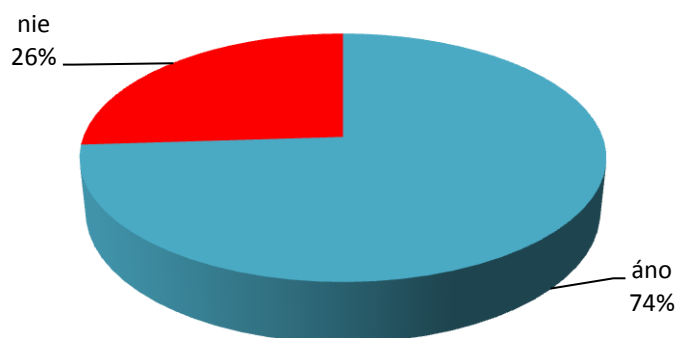

Otázka č. 12: Boli ste oboznámený s používaním OOPP na pracovisku ?

Tab.12

Počet zamestnancov	Áno	Nie
100	74	26
Percentuálne vyjadrenie	74%	26%

Otázka č. 12

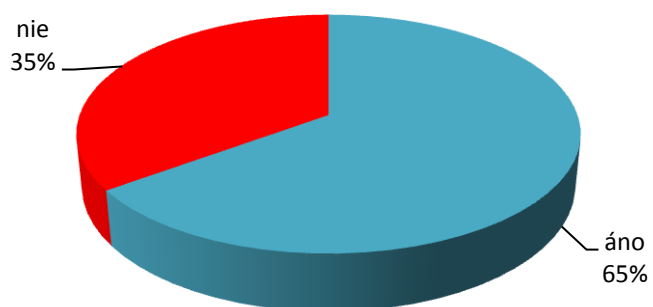

Otázka č. 13: Používate pravidelne a spôsobom na aký boli určené OOPP ?

Tab.13

Počet zamestnancov	Áno	Nie
100	65	35
Percentuálne vyjadrenie	65%	35%

Otázka č.13

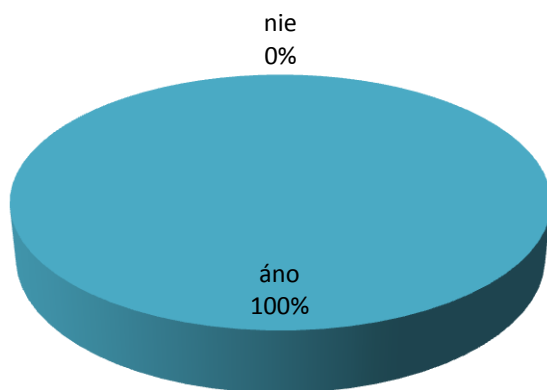

Otázka č. 14: Mali ste školenie BOZP ?

Tab. 14

Počet zamestnancov	Áno	Nie
100	100	0
Percentuálne vyjadrenie	100%	0%

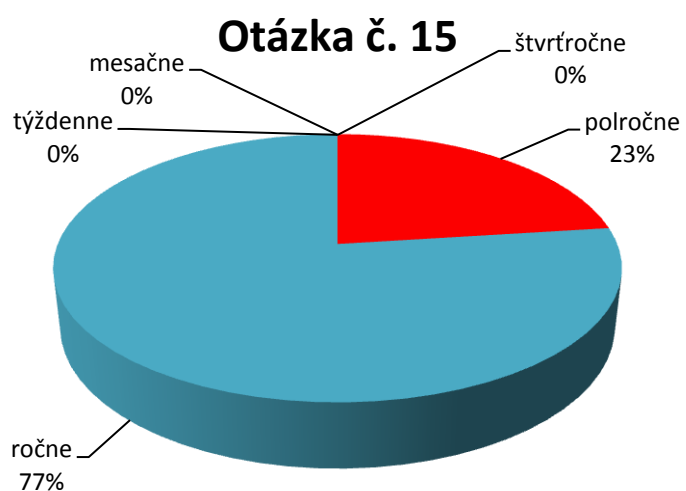
Otázka č. 14

Otázka č. 15: Ako často sa na pracoviskách vykonávajú školenia BOZP ?

Tab. 15

Počet zamestnancov	týždenne	mesačne	štvrt'ročne	polročne	ročne
= 100	0	0	0	23	77
Percentuálne vyjadrenie	0%	0%	0%	23%	77%

Odpovede zamestnancov sa nemusia zhodovať so skutočnosťou v spoločnosti Rialto s.r.o. z dôvodu subjektívneho pohľadu, z ľahostajnosti alebo z jednoduchého zabudnutia pýtaných sa informácií.

4.4 Hodnotenia rizík vyplývajúcich z pracovného procesu

Súbor objektov	Objekt	Identifikácia ohrozenia	Výpočet rizika				Bezpečnostné opatrenia
			P	D	V	R	
Manipulácia a skladovanie / Skladovacie priestory / pád osoby na rovine	Vonkajšie komunikácie a vonkajšie priestory	* pád, narazenie rôznych častí tela po páde osoby (pri pohybe na vonkajších komunikáciách a priestoroch)	4	2	1	8	* zaistenie bezpečného stavu povrchu vonkajších ciest vstupov do výrobných objektov, skladovacích priestorov a iných frekventovaných miest; * udržiavanie, čistenie a upratovanie podláh, komunikácií a všetkých pochôdznych plôch na vonkajších skladovacích priestoroch a skládkach materiálu; * udržiavanie komunikácií a priechodov voľne priechodných a voľných, bez zastavovania materiálom, prevádzkovým zariadením ; * včasné odstraňovanie komunikačných prekážok; * zaistenie dostatočného el. osvetlenia v noci a za zníženej viditeľnosti;
Manipulácia a skladovanie / Skladovacie priestory / pokĺznutie a pád osoby	Vonkajšie komunikácie a vonkajšie priestory	* pokĺznutie a pád osoby pri chôdzi po zasnežených, hlavne namrznutých cestách a na vonkajších pochôdznych priestoroch;	2	3	1	6	* čistenie a udržiavanie vonkajších ciest v zimnom období, odstraňovanie námrazy, snehu, protišmykový posyp (zaisťované vlastnými prostriedkami) * zaistenie dostatočného el. osvetlenia v noci a za zníženej viditeľnosti;
Manipulácia a skladovanie / Skladovacie priestory / zachytenie osoby	Vonkajšie komunikácie a vonkajšie priestory	* zakopnutie, podvrtnutie nohy, narazenie, zachytenie o rôzne prekážky a vystupujúce prvky v priestoroch ciest;	2	2	1	4	* odstránenie komunikačných prekážok o ktoré možno zakopnúť a zvýšených poklopov nad úroveň podlahy, ďalej hadíc a el. káblov; * zaistenie dostatočného el. osvetlenia v noci a za

prekážku						zníženej viditeľnosti;	
Manipulácia a skladovanie / Skladovacie priestory / pád bremena na osobu	Vonkajšie komunikácie a vonkajšie priestory	* pád manipulovaného bremena (manipulačnej jednotky) alebo jeho častí * pád pracovníka pri odoberaní materiálu zo stohu;	2	3	1	6	* neznižovať stabilitu stohu, hranice; * zaisťovať materiál po odstránení fixačných prostriedkov (drôtu, pásky, fólie apod.) proti pádu; * neopierat' materiál, predmety, zariadenie, rebríky a pod. o stohované manipulačné jednotky; * vylúčenie prítomnosti osôb v pásme možného pádu bremien manipulovaných žeriavom, motorovým vysokozdvížným vozíkom a pod.; * používanie ochrannej prilby v priestoroch stohovaných manipulačných jednotiek vo výške nad 2 m;
Nebezpečné látky / Nebezpečné látky / Nebezpečné látky - všeobecne	Nebezpečné látky	* nebezpečné pôsobenie žieravín (kyselín a lúhov) bez ohľadu na druh, teplotu, koncentráciu a dĺžku pôsobenia) na pokožku, oči a sliznice (obzvlášť nebezpečné je zasiahnutie očí), zasiahnutie zásadami je nebezpečnejšie (vzniká kolikvačná nekróza - tkáň je kašovitá) než kyselinami (koagulačná nekróza - rôzne zafarbený priškvar); * pri expozícii parami, aerosólov a plynov . nízke koncentrácie v ovzduší: pálenie v nose, nádcha, pálenie v krku, chraptot, kašeľ, pocit dusenia, pálenia spojiviek, slzenie, začervenanie kože	1	1	1	1	Obecné zásady prvej pomoci Prvá pomoc je súbor jednoduchých a účelných opatrení, ktoré slúžia k bezprostrednej pomoci pri náhlom postihnutí zdravia. Súčasťou prvej pomoci sú aj technické opatrenia (vypnutie elektrického prúdu, vyslobodenie, zastavenie chodu stroja a pod.). Pre účinnú prvú pomoc musia byť na mieste potrebné prostriedky a pomôcky - voda, ktorá je najdôležitejším prostriedkom pre prerušovanie expozície a musí jej byť dostatok. Ďalej sú to prikrývky alebo iné textilné materiály, umožňujúce ochranu postihnutého pred

		<p>. vysoké koncentrácie v ovzduší: opuchnutie hrtanu, dušnosť, kašeľ, zvieranie na hrudníku a bolesť za hrudnou kosťou, pľúcny opuch s vykašľávaním krvi do ružova speneného spúta, nebezpečenstvo úmrtia, poškodenie rohovky, na koži navyše vznikajú pľuzgier;</p> <p>* pri zasiahnutí očí poleptanie tkanív v okolí očí, ťažké poškodenie rohovky (vredy až prederavenie), môže dôjsť až k oslepnutiu;</p> <p>* pri zasiahnutí kože podľa koncentrácie a dĺžky pôsobenia vzniká poleptanie I. až III. stupňa, pri ľahkom postihnutí sa objavuje pocit pálenia a bolesti, pokožka je začervenalá, v okolí ľahko opuchnuté, pri vyšších koncentráciách sa objavujú na začervenej koži pľuzgieriky a vysokej koncentrácie spôsobujú hlbokú nekrózu rozsiahle poleptanie môže aj usmrtiť;</p> <p>* pri požití poleptanie pier, úst, hltanu s prekrvením a opuchnutým okolím, postihnutý zvracia a má hnačku, aj krvavú, bolesti pažeráka a žalúdka s následným vývojom šoku (celkové ochabnutie síl, dýchavičnosť, cyanóza -</p>		<p>prechladnutím a úpravu polohy postihnutého. Ďalšie pomôcky sú súčasťou lekárnicky, ktorá musí byť pohotovo na mieste práce s nebezpečnými chemickými látkami a prípravkami a ktorej obsah sa riadi druhom látky, s ktorou sa pracuje.</p> <p>Pri otravách sú nasledujúce zásady prvej pomoci:</p> <p>1. KONTROLOVAŤ HROZIVÝ STAV</p> <p>Je nutné si uvedomiť dôležitosť zachovania životne dôležitých funkcií postihnutého (dýchanie, krvný obeh, vedomie), vzhľadom k tomu, že pri zástave dýchania a krvného obehu odumierajú mozgové bunky už za 3 až 5 minút. V prípade, že postihnutý nemá zachované životne dôležité funkcie, je treba prikročiť k neodkladnému oživovaniu:</p> <p>a) Bezvedomie - je stav, kedy postihnutý nereaguje na vonkajšie podnety, ako hlasné oslovenie, dôrazný dotyk, nekomunikuje. Zisťujeme, či postihnutý dýcha a či má zachovanú srdečnú činnosť. Dýchanie zisťujeme pozorovaním pohybu hrudníka, posluškom, či priložením tváre k nosu a ústam postihnutého (pri vydychovaní je na tvári badateľný vydychovaný vzduch). Srdečnú činnosť kontrolujeme na veľkých</p>
--	--	--	--	---

		<p>modravé zafarbenie kože dobre viditeľné na perách, ušných lalokoch a končekoch prstov, orosenie studeným potom), ktorý môže viesť ku smrti, ak prežije postihnutý štádium šoku, hrozí prederavenie tráviaceho traktu, následné zápaly osrdečníku a pobrušnice a hlavne zjazvené zúženie pažeráka a pyloru (časť žalúdka)</p> <p>* vdychovanie výparov riedidiel, tvrdidiel, urýchľovačov, iniciátorov a iných pomocných chemikálií, ktoré sa v priebehu vytvrdenia živíc odparujú, vdychovanie žieravín;</p> <p>* vdychovanie prachu primiešávaním plnidiel, ktorý vzniká pri ich rozmiešavaní, pri manipulácii so sypkými hmotami - navažovanie, dávkovanie, rozsypávanie;</p> <p>* poškodenie pokožky pri práci s epoxid. živcami (pôsobením tvrdidiel vyrábaných na báze amoniaku);</p> <p>* kontakt s výparmi na rukách, v podpazuší a na tvári (napr. aj v dôsledku nepriliehajúcich OOPP), prejavuje sa zapálením a začervenaním pokožky; tieto jedovaté výpary spôsobujú tiež druhotné</p>		<p>tepniach, najlepšie na krkavici - krčnej tepne. Pokiaľ postihnutý je v bezvedomí ale dýcha a má zachovanú srdečnú činnosť, ukladá sa do stabilizovanej polohy: poloha v ľahu na boku, hlava na strane v miernom záklone, s podloženou rukou pod hlavou. Táto poloha umožňuje udržiavať voľné dýchacie cesty a brániť vdychnutiu prípadných zvratkov do pľúc. Postihnutého ďalej chránime proti prechladnutiu prikrytím a neustále sledujeme, či nedochádza ku zvracaniu alebo nedostatočnému dýchaniu.</p> <p>b) Bezdýchanie - je stav, kedy postihnutý nedýcha, alebo dýcha len nedostatočne. Zisťujeme, či nedošlo taktiež k zástave srdečnej činnosti. U postihnutého, ktorý nedýcha, ale má zachovanú srdečnú činnosť, sa prevádza umelé dýchanie z pľúc do pľúc Postihnutého položíme na chrbát na tvrdú podložku, záchranca vykoná záklon hlavy, čím sa otvoria dýchacie cesty a niekedy aj tento manéver môže viesť k obnove dýchania. Záklon hlavy sa vykoná tak, že jednu ruku záchranca podloží pod šiju, druhú položí na čelo a stláča mu hlavu mierne dozadu, pričom rukou, ktorá je pod šijou, postihnutého nadzdviháva. Pokiaľ tento úkon nestačí,</p>
--	--	--	--	---

		<p>ochorenia, ktoré sa skoro všetky zle hoja;</p> <p>* vdychovanie výparov riedidiel, rozpúšťadiel alebo tvrdidiel do priedušiek vedie k poškodeniu dýchacích ciest, v konečnej fázy až trvalému; u ľahších prípadov dochádza k ochoreniu bronchov (horšie znášaví sú fajčiari na rozdiel od nefajčiarov);</p> <p>* alergické reakcie v dôsledku expozície najrôznejších látok;</p> <p>* popálenie príp. explózia pri používaní riedidiel, horľavých kvapalín, reaktívnych syntetických živíc (sú horľavé, rovnako ako väčšina riedidiel);</p> <p>* najrôznejšie príznaky ako začervenanie, vyrážky, ale aj nádcha, slzenie, dýchacie ťažkosti podľa konkrétnej látky</p>		<p>vykoná sa predsunutie dolnej čeľuste. Po vyčistení dutiny ústnej, odstránenie zvratkov, zubnej protézy (vreckovkou, prstom) nasleduje vlastné dýchanie z pľúc do pľúc, pričom sa zachováva záklon hlavy a prstami sa stláčajú nosné dierky postihnutého. Záchranca sa zhlboka nadýchne a vzduch vydýchne do úst postihnutému. Pozoruje hrudník, jeho zdvihnutie poukazuje na vniknutie vzduchu do pľúc postihnutého. Proces sa opakuje 12 až 16 krát za minútu. Umelé dýchanie je možné vykonávať cez resuscitačnú rúšku.</p> <p>c) Pri zástave srdčej činnosti, teda aj krvného obehu, vykonávame nepriamu masáž srdca. Jej princípom je nepriame stláčanie srdčného svalu a tým vypudzovaniu krvi zo srdca tak, že zatlačujeme na hrudnú kosť proti tvrdej chrbtici. Postihnutý musí ležať na chrbte na tvrdej podložke. Potom záchranca so skríženými rukami a natiahnutými lakťami pôsobí tlakom svojho tela cez zápästie na dolnú tretinu hrudnej kosti. Hrudná kosť musí byť stlačená o 4 až 5 cm, aby došlo k požadovanému efektu a nepriama masáž srdca má byť vykonávaná s frekvenciou 60 až 80 stlačením za minútu.</p>
--	--	---	--	--

				<p>d) Pri bezdychovosti a súčasne aj zástave srdečnej činnosti sa vykonáva ako umelé dýchanie z pľúc do pľúc, tak i nepriama srdečná masáž vyššie popísanými spôsobmi. V prípade dvoch záchrancov /jeden vykonáva nepriamu masáž srdca a druhý umelé dýchanie/ je pomer stlačovania hrudníka /masáž srdca/ k umelému dýchaniu 5 : 1, to znamená po piatom stlačení hrudníka sa vykoná jeden vdych. Keď je záchranca iba jeden, je tento pomer 15 : 3.</p> <p>2. ZÍSKAŤ INFORMÁCIE Predovšetkým sa snažíme zistiť, či ide o otravu, alebo iný, život ohrozujúci stav (padúcnica, cukrovka s hyper- alebo hypoglykemickým šokom, vysoký krvný tlak a pod.). Pokiaľ ide o otravu, zisťujeme, ako ku otrave došlo, akou látkou,, kde k otrave došlo (doma - alkohol, lieky, čistiace prostriedky), v zamestnaní (s čím pracuje), či ide o požitie, nadýchanie alebo zašpliechanie, aká veľká je expozícia, aká doba uplynula od expozície V každom prípade nutné zaistiť ošetrovanie. Riešiť situáciu kľudne ale rozhodne, nepodliehať panike, vyvarovať sa nepodaniu žiadnych liekov ale naopak aj veľkému množstvu a</p>
--	--	--	--	--

					<p>vysokých dávok liekov. Zaistiť materiál ev. k rozboru (zvratky), poznamenať a informovať lekára o zákrokoch (podané lieky a pod). Ak nie je možné zaistiť lekára ihneď, nutné zaistiť transport do nemocnice s doprovodom, schopnom dať všetky potrebné informácie.</p> <p>3. PRERUŠIŤ EXPOZÍCIU</p> <p>Postup sa riadi podľa toho, akým spôsobom k otrave došlo a v akom stave je postihnutý;</p> <p>a) zasiahnutie kože:</p> <p>Pri dekontaminácii žieravých látok a látok s ľahkým kožným vstrebávaním je treba použiť ochranné rukavice. Čo najskôr oplachovať postihnuté miesto dostatkom pokiaľ možno teplej vody (asi 30 - 35 st. C) po 10 až 15 minút, pri silných alkáliách 1 hodinu !</p> <p>Odstraňujeme nasiaknutý odev, hodinky, ozdoby - ak ide o žieravé látky, priamo pod prúdom vody, zašpinený odev nepreťahujeme cez tvár a dbáme, aby odtekajúca voda nezasiahla tie časti tela, ktoré neboli kontaminované.</p> <p>Pri zasiahnutí dolných končatín vyzuť aj obuv a ponožky a oplachujeme kožu prúdom vody. Po dôkladnom opláchnutí, prevedieme omytie mydlom a šampónom u olejových látok a látok</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>rozpuštných v tukoch (organické rozpúšťadlá) a opäť dôkladne opláchneme vodou. Kefku použijeme len na nechty. Kde je účelné, ostrihať kontaminované nechty, vlasy (u žieravých a toxických látok), dôkladne omyť v medzi prstí, oblasť za ušami a v kožných záhyboch.</p> <p>Mechanicky odstrániť pevné čiastočky (biely fosfor).</p> <p>U poleptania prekrývame postihnuté miesta sterilným obvazom, bez použitia mastí.</p> <p>Pozor na podchladenie.</p> <p>Neutralizácia nie je nutná ani vhodná, môže viesť ku poškodeniu kože tvorbou tepla pri chemickej neutralizácii! Inaktivácia iba vo zvláštnych prípadoch.</p> <p>b/ zasiahnutie oka: Rohovka je zvlášť citlivá voči žieravým látkam a organickým rozpúšťadlám, ktoré môžu veľmi rýchlo poškodiť jej povrch a viesť k nepriehľadným jazvám. Je treba jednať rýchlo, aby sa predišlo vážnemu poškodeniu.</p> <p>Oplachovanie sa vykonáva veľkým množstvom vlažnej vody, alebo fyziologického roztoku, a to smerom od vnútorného kútika k vonkajšiemu kútiku oka (aby voda nestekala do druhého nepostihnutého oka, k ústam a nosu).</p> <p>Výplach oka vykonávame</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>10 - 15 min, nikdy nepoužívame žiadne neutralizačné roztoky. U osôb s kontaktnými šošovkami je treba šošovky najskôr odstrániť. Pokiaľ má postihnutý krčovito zovreté viečko, je na mieste i rozumná miera násilia k jeho roztvoreniu. Nepoužívať neutralizačné roztoky, ktoré môžu oko poškodiť. Vždy odoslať postihnutého k očnému lekárovi.</p> <p>c/ nadýchanie: Postihnutému pomôžeme dostať sa zo zamoreného prostredia na čistý vzduch, dbáme na vlastnú bezpečnosť (kyslíkový prístroj). Je účelné odstrániť parami nasiaknutý odev, ostrihať vlasy a nechty v prípade, že by mohli byť zdrojom ďalšieho vstrebávania jedu. U dráždivých látok hrozí edém pľúc, postihnutý musí mať úplný telesný kľud, chrániť ho pred prechladnutím, poloha v polo sede, možno vdychovať kyslík u osôb významne exponovaných látkami zle rozpustnými vo vode (oxidy dusíku, fosgén, ozón) a alifatickým uhl'ovodíkom a ropnými látkami - sledovať najmenej 24 hod.</p> <p>d/ požitie: U osôb v bezvedomí nepodávame nič ústami, nevyvolávame zvracanie, uložíme do stabilizovanej polohy, privoláme lekára.</p>
--	--	--	--	--	--

						<p>U látok žieravých nepodávame nič ústami, vypláchneme ústa vodou alebo mliekom, pokiaľ má pacient úľavu po napití vody alebo mlieka, môže požiť maximálne 1 - 2 dl týchto tekutín, nevyvolávame zvracanie, ihneď dopravujeme do nemocnice. Vo väčšine prípadov podávame aktívne uhlie - desaťnásobok množstva, ktoré chceme odstrániť, prášok alebo rozdrvené tablety zmiešame s 1 - 2 dl vody. Aktívne uhlie nepodávame po požití žieravín bez celkového toxického účinku, u látok, ktoré málo viaže - železo, kyanidy, glykoly, alkoholy.</p> <p>Mlieko podávame pri otrave: dvojmocej soli ortuti, fluoridy, kyselina šťaveľová a šťaveľany, jód, síran meďnatý</p> <p>Mlieko nikdy nepodávame: organické rozpúšťadlá, naftalín, látky rozpustné v tukoch (urýchlia vstrebávanie toxických látok!)</p> <p>Vyvolávame zvracanie, u jedov obvykle do 2 hod. po požití, pridávame až 10 rozdrvených tabliet živočíšneho uhlia do pol litra vlažnej vody, alebo 5 lyžičiek soli. V prípade potreby dráždime prstom alebo neostrým predmetom mäkké podnebie. U žieravín nevyvoláme zvracanie. Zvracanie nikdy nevyvolávame pri požití látok málo škodlivých,</p>
--	--	--	--	--	--	--

					<p>požití žieravín, požití látok vyvolávajúcich penu (saponáty, tenzidy), požití látok s rizikom vdýchnutia zvratkov (benzín, nafta, petrolej), u stavov somnoletných (ospalosť až spavosť) - riziko vdýchnutia zvratkov.</p> <p>4.POSKYTNÚŤ URGENTNÚ TERAPIU Postihnutému poskytnúť príslušné antidota, alebo látky, znižujúce vplyv požitej látky napr. u organofosfátov je to atropín, u kyanidov je to amylnitrit, u jódu je to škrob - zemiakový a pod, u kyseliny fluorovodíkovej je to síran horečnatý, u manganistanu draselného je to oxid manganičitý, vitamín C u síranu meďnatého - rozšľahaný bielok u bárya a jeho zlúčenín je to síran horečnatý u bromidov je to chlorid sodný u ethylenglykolu je to ethylalkohol u organických rozpúšťadiel je to parafinový olej apod.</p> <p>Bezpečnostné opatrenia: * výber zamestnancov, lekárske prehliadky; * odborná spôsobilosť, zoznámenie zamestnancov s účinkami a vlastnosťami látok; * zabránenie priameho kontaktu pokožky s nebezpečnými látkami;</p>
--	--	--	--	--	---

						<p>* pridelenie a používanie OOPP pre bežné použitie pri zasiahnutí žieravinami: gumové rukavice, gumová zásterka, gumové čičmy, ochranné okuliare, ochranný tvárový štít, kyselinovzdorný odev, maska s filtrom proti kyslým parám a plynom;</p> <p>* OOPP pre použitie pri havarijných prípadoch - žieraviny :</p> <p>rukavice z chlórprenového kaučuku, gumová zásterka s krčným krytom, úplný ochranný oblek, ťažký dýchací prístroj;</p> <p>* používať špecifické OOPP, špeciálne rukavice a návleky, zásterky, obuv apod., napr. odolné proti žieravinám (kyseliny, lúhy), riedidlám, rozpúšťadlám, petrochemickým produktom;</p> <p>* ochrana očí popr. celej tváre OOPP (okuliare, tvárový štít), ochrana dýchadiel;</p> <p>* zaistenie vetrania, čerstvý vzduch;</p> <p>* v prípade alergických reakcií vyhľadať lekára, podľa skúseností je najlepšie včas zmeniť pracovné zaradenie zamestnanca;</p> <p>* dodržiavať zásady osobnej hygieny (nejesť, nepiť, nefajčiť);</p> <p>* rešpektovať označenie a pokyny výrobcov na balení a obaloch týchto látok, napr. "Nedýchať výpary", "Jedovaté pri vdýchnutí", "Pozor na zasiahnutie pokožky", "Pozor, horľavá"</p>
--	--	--	--	--	--	--

						kvapalina" a ďalšie informácie (vrátane informácií v bezpečnostných listoch apod.); * včasné upratovanie uniknutých, vyliatych, rozsypaných látok; * preškolenie zamestnancov o účinkoch používaných látok; * dozor pri práci, riadne kontrola vedúcimi zamestnancami;
--	--	--	--	--	--	---

Vysvetlivky:

P - Pravdepodobnosť vzniku a existencie rizika

6. Nepravdepodobná
7. Nahodila
8. Pravdepodobná
9. Veľmi pravdepodobná
10. Trvalá

D - Pravdepodobnosť následkov - závažnosť

6. Poškodenie zdravia a pracovnej schopnosti
7. Úraz s pracovnou neschopnosťou
8. Vážnejší úraz vyžadujúci hospitalizáciu
9. Ťažký pracovný úraz s trvalými následkami
10. Smrteľný pracovný úraz

V - Názor hodnotiteľov

6. Zanedbateľný vplyv na pravdepodobnosť a dôsledky úrazu
7. Malý vplyv na pravdepodobnosť a dôsledky úrazu
8. Nezanedbateľný
9. Významný, veľký vplyv
10. Viacej významných vplyvov

R - Miera rizika

- 0 - 4: Zanedbateľné
- 5 - 10: Mierne
- 11 - 50: Povážlivé
- 51 - 100: Nežiaduce
- 101 - 125: Neprijateľné

5 Diskusia

Cieľom práce bolo oboznámiť čitateľa vo všeobecnosti s preventívnymi a ochrannými službami BOZP, ktoré sú zamestnávateľom poskytované pomocou pracovnej zdravotnej služby, bezpečnostnotechnickej služby a autorizovaným bezpečnostným technikom.

Za pomoci autorizovaného bezpečnostného technika vo vybranom výrobnom podniku som vypracoval politiku BOZP, ktorá obsahovala základné časti ako napr.: Zvyšovanie úrovne bezpečnosti práce, Organizácia BOZP, Analýza úrazovosti a eliminácia úrazov, Eliminácia rizík, Kontrola na všetkých stupňoch a pod.

Ako súčasť diplomovej práce som vypracoval dotazník a následne som ho poskytol zamestnancom. Výsledky vyplnených dotazníkov, ktorých počet bol 100 by som zhodnotil nasledovne:

- Na otázku, či zamestnanci boli oboznámení s rizikami na pracovisku odpovedalo 89 zamestnancov áno. Z toho vyplýva, že informovanosť zamestnancov ohľadom rizík je na dobrej úrovni, hoci by som dbal na dôslednejšie školenia BOZP.
- Otázok týkajúcich sa politiky BOZP v podniku bola informovanosť zamestnancov na nižšej úrovni. Iba 72 zamestnancov s ňou bolo oboznámených a 67 zamestnancov si bola istá, že je v podniku vyhodnotená a preskúmaná. Na základe toho sme sa ich pýtali akým spôsobom je vyhodnotená a preskúmaná. Dostali sa nám vyhybavé a neurčité odpovede, kde napokon prevažovala odpoveď neviem.
- Na otázku, či na ich pracovisko bolo aplikované posúdenie rizík, odpovedalo 64 zamestnancov áno. Myslím si, že také malé číslo je odrazom nezáujmu zamestnancov o riziká v ich pracovnom priestore.
- Na otázky o neidentifikovaných ohrozeniach, rizikách a nebezpečenstvách odpovedalo 7 zamestnancov, že tam sú prítomné. Na počet nehôd spôsobených týmto neidentifikovaním odpovedalo až 91 zamestnancov, že neboli spôsobené žiadne nehody. Pri otázke ohľadom vykonávania posúdenia príčin nehôd si až 28 zamestnancov myslelo, že sa vôbec nevykonávajú. Toto číslo môže byť aj dôsledkom už spomínaného nezáujmu zamestnancov v otázkach týkajúcich sa BOZP.
- Až 84 zamestnancov vôbec neprejednáva otázky BOZP s vedúcimi pracovníkmi, napriek tomu si 35 z nich myslí, že vedúci pracovníci hodnotia ich pripomienky kladne.

- Z dotazníka ďalej vyplýva, že 26 zamestnancom neboli poskytnuté OOPP a to z dôvodu ich nepotrebnosti na pracovný úkon alebo s ním súvisiacou činnosťou. Ostatných 74 zamestnancov bolo riadne oboznámených s používaním OOPP na pracovisku. Z toho ich iba 65 používa pravidelne a spôsobom na aký boli určené.
- Všetkých 100 zamestnancov sa zhodlo na tom, že mali školenie BOZP. 23 z nich uviedlo, že sa vykonávajú polročne a 77 zamestnancov uviedlo ročne.

Dotazník bol vypracovaný a vyhodnotený za účasti a podpory autorizovaného bezpečnostného technika. Všetky odpovede zamestnancov boli subjektívneho charakteru a poskytnuté dotazníky boli vypracované nezávisle na sebe. Vzor dotazníka je k dispozícii v prílohe A tejto práce.

Ako návrh na zlepšenie otázky BOZP v podniku by som dal doraz na úvodne školenie BOZP, ako aj školenia BOZP pri prechode na inú pracovnú činnosť. Taktiež by som odporučil väčšiu informovanosť zamestnancov ohľadom politiky BOZP a ich následné systematické zapájanie do jej tvorby.

Každý zamestnávateľ si musí uvedomiť, že BOZP v organizácii je neoddeliteľnou súčasťou správne fungujúceho systému pracovných procesov. Zamestnávatelia nesmú brať pracovnú zdravotnú službu a bezpečnostnotechnickú službu ako nutné zlo, ktoré je pre nich ekonomicky zaťažujúce a nevyhovujúce. V konečnom dôsledku je to práve naopak. Správne fungujúci systém BOZP, nielen že šetrí náklady ale zachraňuje aj životy zamestnancov. A predsa zamestnanci sú najdôležitejšou časťou organizácie.

5 Záver

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci sa zameriava na predchádzanie úrazom a chorobám, ku ktorým môže dôjsť pri práci, ochranou ľudských a iných zdrojov na pracovisku a starostlivosťou o ne. V dôsledku tejto ochrany zdravia je dôležité, aby podniky vypracovávali stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré bývajú často zanedbávané a podnik nemá v prípade ohrozenia, alebo mimoriadnej situácie vypracované žiadne pravidlá.

Zamestnávateľ je v rozsahu svojej pôsobnosti povinný sústavne zaisťovať bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov pri práci a na ten účel vykonávať potrebné opatrenia vrátane zabezpečovania prevencie, potrebných prostriedkov a vhodného systému na riadenie ochrany práce. Zamestnávateľ je povinný zlepšovať úroveň ochrany práce vo všetkých činnostiach a prispôbovať úroveň ochrany práce meniacim sa skutočnostiam.

Spoločnou úlohou zamestnávateľa a preventívnych ochranných služieb je, aby BTS a PZS úzko spolupracovali s príslušnými organizačnými útvarmi zamestnávateľa a so zástupcami zamestnancov pre bezpečnosť. Je len samozrejme, že zriadením BTS a PZS alebo plnením týchto úloh dodávateľským spôsobom nie sú dotknuté povinnosti zamestnávateľa v oblasti BOZP a ani jeho zodpovednosť za zaistenie bezpečnosti a zdravia zamestnancov pri práci.

Vytvorenie funkčného systému pracovných zdravotných služieb v Slovenskej republike je jedným z hlavných predpokladov na zlepšenie zdravotného stavu a kvality života pracujúcej populácie. Je nevyhnutné, aby problematiku ochrany zdravia zamestnancov pri práci pomáhali zamestnávateľom na pracovisku riešiť odborne kompetentní zdravotnícki pracovníci. Funkčnosť celého systému pracovnej zdravotnej služby je možné zabezpečiť len dobrou spoluprácou zamestnávateľov, zamestnancov, lekárov a ďalších zdravotníckych pracovníkov tímu.

Náklady na pracovnú zdravotnú službu majú z dlhodobého hľadiska pre zamestnávateľa jednoznačne ekonomický prínos. Zlepšenie pracovných podmienok podporuje zdravotný potenciál zamestnancov. Naopak, dlhodobé nevhodné pracovné podmienky sa časom prejavujú zvýšenou chorobnosťou zamestnancov a ekonomickými stratami. Tam, kde nie je venovaná dostatočná pozornosť zdraviu zamestnancov, môžu vzniknúť ochorenia súvisiace s prácou a v najhoršom prípade až choroby z povolania. Náklady na pracovnú

zdravotnú službu majú jasnú návratnosť v oblasti práceschopnosti, spokojnosti a stabilizácie zamestnancov a tým aj v produktivite ich práce.

BTS, ktorá pôsobí v systéme preventívnych ochranných služieb má svoju tradíciu už v tom, že zamestnávateľia sa snažili riešiť problematiku BOZP odbornými pracovníkmi, bezpečnostnými technikmi. Títo pracovníci v zmysle súčasne platných ustanovení zákona o BOZP už musia spĺňať kvalifikačné požiadavky, ktoré je možné získať buď štúdiom na príslušnej vysokej škole alebo v základnom kurze u oprávnenej organizácie.

Zoznam použitej literatúry

1. Ústava SR z 1. septembra 2002
2. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z.
3. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
4. Zákon NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
5. Zákon NR SR č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov
6. Zákon NR SR č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
7. Nariadenia vlády SR č. 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov
8. Nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko
9. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 458/2006 Z. z. o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť
10. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií
11. Vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 500/2006 Z. z., ktorou sa ustanovuje vzor záznamu o registrovanom pracovnom úraze
12. HATINA, T.: *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci*. 3. rozšírené vydanie. Bratislava: Vydavateľstvo EUROUNION, 1997. 408 s. ISBN 80–85568–74–8

13. KOLEKTÍV AUTOROV: *Encyklopedický súbor bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci*. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2007. 572 s. ISBN 978-80-7138-124-2
14. MAJER, I.: *Pravidlá dobrej praxe BOZP, Príručka na zavedenie jednoduchého systému riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v malých podnikoch SR, 2002. s. 4 ISBN 80-968751-8-3*
15. HATINA, T. - DUBAJ, A.: *Manažment bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci*, Nitra 1998, 87 s.
16. MAJER, I. – UHEREK, J.: *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci pre malé podniky a živnostníkov*. [on line]. Bratislava: Slovenský živnostenský zväz, 2004. [cit.2008-04-10] Dostupné na internete < bozp.sittam.sk/dokumenty/prirucka_bsp1.doc >
17. [cit. 2008-05-02] Dostupné na internete
< <http://www.safework.gov.sk/body.php?id=148> >
18. *Nástroj na posudzovanie rizík. Časť I – II*. [on line]. Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci: [cit.2007-11-17] Dostupné na:
<http://www.bozpo.sk/public/poradna/bozp/06_osh_rizika_1_08.pdf>
19. Elektronická zbierka zákonov: <http://www.zbierka.sk/>
20. [cit. 2008-05-02] Dostupné na: < <http://www.nip.sk/>>
21. [cit. 2008-02-23] Dostupné na:
<<http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/TArticles.ascx&MID=236&phContent=~/EDL/ShowArticle.ascx&ArticleId=20858>>
22. [cit. 2008-03-20] Dostupné na:
<http://hn.hnonline.sk/43-31381345-1-22506290-k10000_d-50>
23. [cit. 2010-02-14] Dostupné na:
<http://www.ip.gov.sk/Download/dobraprax/system_riadenia.pdf >
23. [cit. 2008-04-21] Dostupné na: <<http://www.safefire.sk/vykon-technika-bozp.php>>
24. [cit. 2008-07-14] Dostupné na internete < <http://www.4-g.sk/bozp.html>>
25. [cit. 2009-04-29]
<http://www.uvzsr.sk/vypis_clanku.html?cast=1-4669&polozka_id=2989775&cast=14669>

Zoznam príloh

Príloha A: Dotazník pre zamestnancov

Príloha B: Záznam o úraze

Príloha A

Dotazník pre zamestnancov

1) Boli ste oboznámený s rizikami na pracovisku ?

- áno
- nie
- neviem

2) Má váš podnik vypracovanú politiku BOZP ?

- áno
- nie
- neviem

3) Boli ste oboznámený s politikou BOZP v podniku ?

- áno
- nie

4) Je politika BOZP vyhodnotená a preskúmaná v podniku, a ak áno akým spôsobom ?

- áno

.....
.....
.....
.....

- nie
- neviem

5) Bolo na vaše pracovisko aplikované posúdenie rizík ?

- áno
- nie
- neviem

6) Sú na vašom pracovisku nejaké neidentifikované ohrozenia, riziká alebo iné nebezpečenstvá ?

- áno
- nie
- neviem

7) Koľko nehôd bolo na pracovisku v dôsledku neidentifikovania ohrozenia, rizika alebo nebezpečenstva ?

- 0
- 1 – 5
- 6 – 10
- 11 – 15
- 16 a viac

8) Ako často sa vykonávajú posúdenia príčin nehôd ?

- týždenne
- mesačne
- ročne
- nikdy

9) Prejednávate otázky BOZP s vedúcimi pracovníkmi, a ak áno ako často ?

- áno
- nie

10) Ako vedúci pracovníci hodnotia vaše pripomienky v oblasti BOZP ?

- kladne
- záporne
- nijako
- neviem

11) Boli Vám poskytnuté OOPP ?

- áno
- nie

12) Boli ste oboznámený s používaním OOPP na pracovisku ?

- áno
- nie

13) Používate pravidelne a spôsobom na aký boli určené OOPP ?

- áno
- nie

14) Mali ste školenie BOZP ?

- áno
- nie

15) Ako často sa na pracoviskách vykonávajú školenia BOZP ?

- týždenne
- mesačne
- štvrťročne
- polročne
- ročne

Vypracoval: Denis Škvarenina

V Bošanoch dňa: 9. 3. 2010

Príloha B

Záznam o registrovanom pracovnom úraze

Údaje sa vyplňujú veľkými tlačеныmi písmenami čiernej alebo tmavomodrej farby	
Zamestnávateľ, adresa	
IČO ¹⁾	Právna forma zamestnávateľa ²⁾
Útvar, ktorý vedie evidenciu miezd zamestnávateľa, adresa	Organizačná zložka ³⁾ , adresa
Rozsah zodpovednosti zamestnávateľa ⁴⁾ za registrovaný pracovný úraz (ďalej len "úraz")	
%	
Meno, priezvisko, titul zamestnanca	Dátum narodenia
	Štátna príslušnosť
1 Trvalý - prechodný pobyt ^{*)}	Počet nezaopatrených detí ⁵⁾
	IČSZ ⁶⁾
Denný vymeriavací základ zamestnanca ⁷⁾	Sk
Je nemocensky poistený	ÁNO - * NIE)
Pracovisko ⁸⁾	
2 Druh vykonávanej práce (funkcie), pri ktorej zamestnanec utrpel úraz	
Túto prácu (funkciu) vykonáva u zamestnávateľa rokov ^{*)} mesiacov ^{*)} dní ^{*)}	
3 Má odbornú spôsobilosť na výkon práce, pri ktorej utrpel úraz	
Má zdravotnú spôsobilosť na výkon tejto práce	
Dátum posledného oboznámenia s predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, so zásadami bezpečnej práce a ochrany zdravia pri práci a s bezpečnými pracovnými postupmi	
Po vykonanom oboznámení boli znalosti zamestnanca overené	
4 Od začiatku zmeny odpracoval hodín Pracovná zmena trvá d o	
Miesto, kde došlo k úrazu	
5 Ide o úraz: smrteľný s ťažkou ujmom na zdraví ⁹⁾	
Dátum úmrtia	

6	Opis priebehu úrazu ¹⁰⁾																																								
7	Zdroj úrazu ¹¹⁾ <div style="text-align: right;">Kód zdroja úrazu</div>																																								
8	Príčina úrazu ¹²⁾ <div style="text-align: right;">Kód príčiny úrazu</div>																																								
9	Vyjadrenie zamestnanca k úrazu ¹³⁾ <div style="text-align: right;">Meno, priezvisko a podpis zamestnanca¹³⁾</div> Dátum vyšetrenia úrazu*) <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> Dátum spisania záznamu <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> <div style="text-align: right;">c Meno, priezvisko a podpis zástupcu zamestnávateľa¹⁴⁾</div>																																								
10	Na odstránenie príčin úrazu zamestnávateľ vykoná nasledujúce termínované opatrenia*) <ul style="list-style-type: none"> a) technické <div style="text-align: right;">Dátum vykonania <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table></div> b) organizačné <div style="text-align: right;">Dátum vykonania <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table></div> c) výchovné a iné 																																								

	Dátum vykonania <input type="text"/>		Meno, priezvisko a podpis zástupcu zamestnávateľa ¹⁴⁾	
1	Vyjadrenie k úrazu			
1	a) zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci			
			Meno, priezvisko a podpis	
	b) zástupcu odborového orgánu alebo zamestnaneckej rady alebo zamestnaneckého dôverníka [*])			
			Meno, priezvisko a podpis	
1	Záznam o kontrole vykonaných opatrení ¹⁵⁾			
2				
	Dátum kontroly <input type="text"/>		Meno, priezvisko a podpis osoby, ktorá vykonala kontrolu	
Údaje podľa metodiky Európskej štatistiky pracovných úrazov				
Číslo úrazu <input type="text"/>				
OKEČ ¹ ₆₎ <input type="text"/> Povolanie zamestnanca ¹⁷⁾ <input type="text"/> Vek zamestnanca <input type="text"/>				
Pohlavie zamestnanca <input type="text"/> Druh poranenia <input type="text"/> Poranená časť tela <input type="text"/>				
Územie, na ktorom vznikol úraz ¹⁸⁾ <input type="text"/> Dátum úrazu <input type="text"/> Čas úrazu <input type="text"/>				
1	Veľkosť organizácie <input type="text"/> Príslušnosť zamestnanca k štátom <input type="text"/> Pracovný vzťah zamestnanca <input type="text"/>			
3	Celkový počet dní PN ^{***)} <input type="text"/> Špecifikácia pracoviska <input type="text"/> Pracovisko <input type="text"/> Pracovný proces <input type="text"/>			
Špecifická pracovná činnosť <input type="text"/> Materiálový činiteľ špecifickej pracovnej činnosti <input type="text"/>				
Odchýlka <input type="text"/> Materiálový činiteľ odchýlky <input type="text"/>				
Dotyk (kontakt) - spôsob zranenia <input type="text"/> Materiálový činiteľ dotyku (kontaktu) <input type="text"/>				